

Iz sveta tišine

Letnik XXXVIII, št. 4, april 2017 | ISSN 1318-139

**Volitve organov Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije
Izvajanje posebnih socialnih programov v letu 2016,
drugi del**

Dopolnjeni Sodni red povečuje dostopnost sodnih razprav

Obvestilo uredniškega odbora

Pred vami je aprilaska številka glasila Iz sveta tišine, v kateri boste našli zanimivosti iz življenja gluhih, naglušnih, gluhoslepih in oseb s polževim vsadkom. Prejšnja številka je bila posvečena zgodovinskemu sprejetju Zakona o osebni asistenci, ki v 8. členu prinaša pravico do osebne asistencije ali denarno nadomestilo osebam z okvaro sluha. Tokratno številko pa posvečamo dopolnjenemu Sodnemu redu in volilni skupščini, na kateri so delegati še en mandat zaupali dosedanjemu predsedniku Mladenu Veršiču in potrdili tudi dosedanjega sekretarja Matjaža Juharta za nadaljnja štiri leta, prav tako so izvolili druge organe. V glasilu najdete poleg rednih rubrik tudi veliko koristnih in zanimivih informacij.

Glasilo Iz sveta tišine pripomore h kulturni istovetnosti in zgodovini gluhih, naglušnih, gluhoslepih ter oseb s polževim vsadkom, zato so vsi prispevki zelo pomembni.

Vljudno vas vabimo, da soustvarjate naše glasilo Iz sveta tišine. Svoje prispevke s priloženimi fotografijami pošljite na e-naslov: urednistvo.ist@zveza-gns.si.

Če se vam zdi naše glasilo zanimivo in ga želite brezplačno prejemati, nam pišite na e-naslov: urednistvo.ist@zveza-gns.si ali pa svoje ime, priimek ter naslov sporočite na naslov: Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, Drenikova 24, 1000 Ljubljana.

Glasilo IST je dosegljivo tudi v virtualni obliki, na naslovu: www.zveza-gns.si.

Uredništvo

Izdajo in tisk glasila sofinancirata Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji (FIHO) ter Ministrstvo za kulturo. Stališča Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ne izražajo stališč FIHO.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Pošiljanje pisnega in slikovnega gradiva za glasilo IST

Prijazna spodbuda našim piscem

BESEDILNE DATOTEKE

Besedila naj bodo napisana v računalniškem programu Word. Besedila, poslana v programu PDF ali skenirana, bomo zavrnil, z izjemo vabil, diplom, dopisov, priznanj itd.

SLIKOVNE PRILOGE

Pri fotografiranju je za objavo dobre fotografije treba upoštevati naslednje nastavitve na posameznih napravah: če so digitalne fotografije posnete s fotoaparatom, izberite nastavitvev kakovosti slike HQ (3072 x 2304) ali SHQ (3072 x 2304).

Nekateri profesionalni fotoaparati imajo za nastavitvev kakovosti slike črko L (Large). Tovrstne fotografije so običajno v formatu .jpg, kar ustreza zahtevam našega glasila. Če pošiljate skenirane predloge, resolucijo (kakovost slike) nastavite na 300 dpi, širina pa naj bo vsaj trinajst centimetrov. Tako skenirano predlogo shranite v formatu jpg. Če nimate kakovostnega optičnega bralnika, vam priporočamo, da nam v uredništvo pošljete izvirno predlogo. Fotografije, ki ste jih naložili s svetovnega spleta, naj imajo ločljivost vsaj 1200 x 900 točk, datoteka pa naj bo velika vsaj 440 KB.

Fotografije ne smejo biti prilepljene v Wordov dokument, ampak jih pripnite k svoji elektronski pošti.

Fotografije in besedila, ki ne ustrezajo navodilom, bomo prisiljeni zavrni oziroma jih objaviti brez fotografij.

Uredništvo

Izdajatelj: Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, Drenikova 24, Ljubljana, telefon: 01/500 15 00, telefaks: 01/500 15 22 **Spletna stran:** www.zveza-gns.si **Urednik:** Adem Jahjefendić, urednistvo.ist@zveza-gns.si **Uredniški odbor:** Franc Forštner, Aleksandra Rijavec Škerl, Tine Jenko **Lektorica:** Darka Tepina Podgoršek **Oblikovanje:** ARTMEDIA **Tisk:** Tiskarna DTP. Uredništvo si pridržuje pravico do objave, neobjave, krajšanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s poslanstvom in prostorskimi možnostmi glasila. Mnenja in stališča posameznih avtorjev prispevkov ne izražajo nujno tudi mnenj in stališč uredništva in ZDGNS. Nenaročenih besedil in fotografij ne vračamo. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisnim privoljenjem. Anonimnih prispevkov oziroma prispevkov, ki žalijo čast drugih, ne objavljamo. Glasilo je brezplačno in v javnem interesu, zaradi česar na podlagi 8. točke 26. člena Zakona o davku na dodano vrednost (UL RS št. 89/98) ni zavezano plačilu DDV-ja. Izhaja v nakladi 3.700 izvodov.

Fotografiji na naslovnici: Delegati in udeleženci skupščine ter Goran Klemenčič, pravosodni minister, Mladen Veršič, predsednik ZDGNS, in Goran Kustura, generalni sekretar NSIOS (foto: Sašo Letonja)

Na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije je 20. aprila 2017 potekala volilna skupščina. Delegati iz področnih slovenskih društev gluhih in naglušnih so poleg novih organov zveze volili tudi novega predsednika. Kot velevala poslovnik, so se delegatom po abecednem vrstnem redu predstavili naslednji kandidati: Boris Horvat, ki ga je predlagalo Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih za Gorenjsko Auris Kranj, Gorazd Orešnik, kandidat Društva gluhih in naglušnih Ljubljana, Petra Rezar, kandidatka Društva gluhih in naglušnih Koroške, in dosedanji predsednik Mladen Veršič, čigar kandidaturu je vložilo Mestno društvo gluhih Ljubljana.

Kandidati so se pred delegati skupščine predstavili v petminutnih nagovorih, v katerih so predstavili vizijo svojega dela in prioritete za prihodnje mandatno obdobje. Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije je svojega novega predsednika reprezentativne invalidske organizacije za gluhe, naglušne, gluhoslepe in osebe s polževim vsadkom izvolila šele v drugem krogu. Delegati skupščine so v drugem krogu volitev za predsednika izbirali med Borisom Horvatom in Mladenom Veršičem. Dosedanji predsednik Mladen Veršič je v drugem krogu dobil potrebno večino štirinajstih glasov. Tako so delegati skupščine odločili, da Mladenu Veršiču zaupajo tudi drugi mandat.

Ker je bil na volitvah za predsednika izvoljen gluhi predsednik, mora biti po statutu zveze na podpredsedniško mesto izvoljen naglušen predstavnik uporabnikov. Ker pa je bil edini kandidat za podpredsednika gluhi Aleš Peperko, se volitve za podpredsednika v skladu s statutom niso izvedle.

Delegati skupščine so na predlog upravnega odbora zveze nov štiriletni mandat soglasno potrdili tudi dosedanjemu sekretarju Matjažu Juhartu. Franc Forštner, predsednik volilne komisije, je ob njegovi potrditvi dejal, da kot sekretar odlično opravlja svoje delo in da je v času opravljanja svoje funkcije priboril neprecenljive pravice za gluhe, naglušne, gluhoslepe in osebe s polževim vsadkom. Med njimi je poudaril Zakon o izenačevanju možnosti invalidov, Zakon o osebni asistenci in dopolnjen Sodni red.

Poleg volitev za predsednika so delegati skupščine potrdili nove člane upravnega odbora in izvolili člane nadzornega odbora ter častnega razsodišča.

42. redno skupščino je nato vodil znova izvoljeni predsednik Mladen Veršič. Delegati so v nadaljevanju potrdili vsebinsko in letno poročilo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije za leto 2016 in plan za leto 2017.

Adem Jahjefendić

Predsedniški kandidati na volilni skupščini

S sekretarjeve mize

»Žanješ, kar seješ.«

Sprejet dopolnjen Sodni red

Ministrstvo za pravosodje je na pobudo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije in Združenja tolmačev za SZJ proučilo problematiko dostopnosti sodnih obravnav za osebe z okvaro sluha. Tako je v Sodnem redu, ki je začel veljati s 1. 1. 2017, v 3. točki 223. člena omogočil dostopnost in možnost do enakopravnega sodelovanja v postopku na sodiščih vsem invalidom in drugim osebam s posebnimi potrebami, med katere štejemo tudi osebe z okvaro sluha (gluhe, naglušne, gluhoslepe in osebe s polževim vsadkom). Počaščeni smo bili, da sta se na povabilo ZDGNS odzvala minister za pravosodje, mag. Goran Klemenčič, in sekretar Nacionalnega sveta invalidskih organizacij Slovenije, Goran Kustura.

Minister mag. Goran Klemenčič, Mladen Veršič in Goran Kustura

Doslej so imeli na sodnih razpravah pravico do tolmačenja v slovenskem znakovnem jeziku gluhi uporabniki znakovnega jezika. Zdaj pa je Ministrstvo za pravosodje dopolnilo Sodni red, s katerim pričakujemo, da se bodo vse sodne razprave prilagodile vsem invalidom glede na njihove potrebe. Gluhi potrebujejo tolmača v SZJ, naglušni slušno zanko ali FM-sistem, gluhoslepi pa tolmača in asistenta oz. druge tehnične prilagoditve. Za zagotavljanje nemotene spremljanja in enakopravne vključenosti oseb z okvaro sluha v sodni postopek je za uporabnika ustrezen tudi zapisnikar, ki neposredno pretvarja govor v besedilo in ga oseba lahko sproti bere na zaslonu. Tako oseba nemoteno in brez stresa, da bo kaj preslišala ali ne bo razumela vsebine povedanega, enakopravno spremlja in se vključuje v postopek obravnave.

Center za komunikacijsko dostopnost in svetovanje o tehničnih prilagoditvah za osebe z okvaro sluha

Na ZDGNS vsem zainteresiranim ponujamo storitve centra v zvezi s predstavitvami tehničnih možnosti za izboljšanje kakovosti. Novo zloženko bomo poslali vsem javnim ustanovam kot spodbudo in ozaveščanje o potrebah glede dostopnosti gluhih, naglušnih in gluhoslepih. Nastala je v povezavi z dopolnjenim Sodnim redom, vendar je aktualna za vse druge ustanove.

Namen centra
Center za komunikacijsko dostopnost in svetovanje o tehničnih prilagoditvah za osebe z okvaro sluha je namenjen osebam z okvaro sluha, njihovim avdicionem in štirinajst let stari, ki potrebujejo informacije, nasvet ali pomoč, kako izboljšati dostopnost za osebe z okvaro sluha.

Neposredno pretvarjanje govora v besedilo
Sprotno zapiskovanje govora in možnost njegovega branja omogoča osebam z izgubo sluha enakomerno spremljanje dogodkov v njihovem okolju. Govor pretvori v spretno zapisane besede, ki so na zaslonu, kar oseba z izgubo sluha lahko bere in tako stoji preden.

Metoda zapiskovanja in branja koristi vsem osebam z izgubo sluha, še posebno tistim, ki ne morejo uporabljati slušnih aparatov ali vsadkov, ki ne morejo uporabljati slušne zanke in ne obvladajo abecednega znakovnega jezika. Prilagojena sta za osebe, ki so iz različnih razlogov capavile v ostali dobi.

FM-sistem
Preklopnico modularni radijski sistem ali kratko FM-sistem je skupni tehnični pripomoček (individualna prenosna slušna zanka). Omogoča neposreden prenos zvoka po mikrofonski odhodni do sprejemne enote, tako da ta pride do poslušalca brez morebitnih elementov, kot so kavelji, pikli in polki. Namernost je oparabilnost slušnega aparata, polnopravna vstopna in izstopna usmerjena aparata.

Kraj je pretvarjanje govora v besedilo nepogrejliva metoda za enakopravno dostopnost oseb z okvaro sluha
Toje metoda v obliki znakov, v katerih je odlično postopke in skladen aparat in vsakič v drugih okoljih, v mnogih ljudih, pri velikih razdaljah med govorniki, ob stranskih dogodkih, v slabo akustičnih prostorih.

Nije vse je storitev neposrednega pretvarjanja govora v besedilo nepogrejliva

- pri sodnih postopkih (na sodiščih, občilih, upravnih enotah);
- v izobraževanju (na šolah, fakultetah, kongresih, konferencah, seminarjih, delavnicah...);
- pri individualni obravnavi (na CSO, ZRSZ, pri strokovnjakih);
- pri sodnih javnih službah;
- na vseh javnih prireditvah in dogodkih, koncertih, športnih tekmovanjih;
- v postopkih pravnomočne in informacijskih ukrepih;
- v vseh kulturnih ustanovah (v gledališčih, operi);
- na turističnih dogodkih.

Predstavitvena zloženka

Usposabljanje izvajalcev tečajev SZJ

Vsako leto izvajamo stalna usposabljanja izvajalcev tečajev SZJ. Poleg seznanitve z novimi gradivi in metodami dela veliko časa posvetimo tudi medsebojnemu informiranju in predvsem graditvi nadaljnega skupnega sodelovanja in razvoja SZJ.

Podane pripombe ZDGNS na Predlog ZZZZZ

V roku smo podali številne pripombe na predlog zakona, ki v medijih močno buri duhove in povzroča nezadovoljstvo. Ugotavljamo, da se pravice čedalje bolj krčijo, in potrebna je pozornost, da se ne krčijo na račun invalidov.

Zakon o športu

V preteklem obdobju je bilo veliko dela in časa namenjenega lobiranju za sprejem Zakona o športu. Obiski poslanskih skupin, sodelovanje na javni predstavitvi mnenj tega predloga v državnem zbo-

ru in številni neformalni pogovori so nujno potrebni, da se ta zakon sprejme. Poleg tega smo sprožili postopke za sprejem še dveh amandmajev. Če bo zakon sprejet, bo to za športnike invalide in šport velika pridobitev.

Obisk poslanske skupine DeSUS

Izboljšanje dostopnosti do avdiovizualnih medijskih storitev za invalide

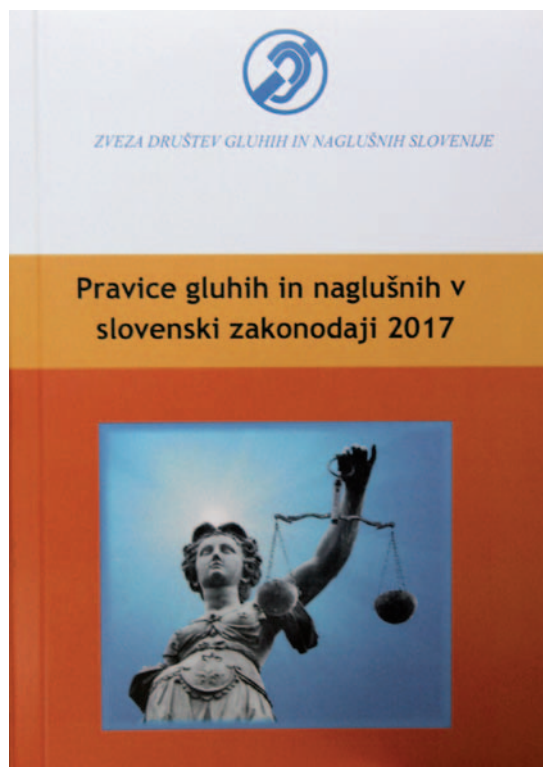
ZDGNS je aktivno sodelovala pri pripravi predloga za izboljšanje dostopnosti, ki ga je prejel minister za kulturo. Ob tem smo podali predlog za spremembo 7. člena Direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah. Vse te aktivnosti vodijo k večjim spremembam pri dostopnosti medijev za vse naše uporabnike.

Tolmačka za slovenski znakovni jezik na RTV Slovenija

Publikacija Prave gluhih in naglušnih v slovenski zakonodaji 2017

Izdali smo dopolnjeno različico publikacije zakonodaje, tako da smo dodali aktualne predpise, s katerimi smo se ukvarjali v zadnjih dveh ali treh letih. V zadnjem času močno poudarjamo vlogo predpisov in zakonov, zato je izredno pomembno, da se temu področju posveča več časa in aktivnosti.

Posodobljena aplikacija ZDGNS na mobilnih telefonih

Zaradi vse večjega interesa naših uporabnikov po sprotnih informacijah in spremljanju naših infor-

macij se je pokazala potreba po posodobitvi aplikacije ZDGNS za mobilne telefone. Aplikacija je dostopna na obeh sistemih in omogoča sprotno informiranje ter obveščanje.

Anja Drev dvakrat bronasta na svetovnem prvenstvu v alpskem smučanju

Na drugem svetovnem prvenstvu gluhih v alpskem smučanju je naša gluha smučarka Anja Drev

Anja Drev

osvojila dve bronasti medalji, in sicer v smuku in superkombinaciji. Anji iskreno čestitamo za velik dosežek, s katerim sta bila poplačana ves trud in čas, ki ga usmerja v ta šport. Čestitke tudi staršem in celotni spremljevalni ekipi, ki jo podpirajo na športni poti.

Nadzorni in upravni odbor, volilna komisija – vse za volilno skupščino ZDGNS 2017

V pripravah na skupščino ZDGNS je bilo treba pripraviti številna poročila, sklicati vse potrebne komisije in organe ter pregledati, obravnavati pa tudi potrditi vse dokumente. Veseli nas, da so organi podprli celotno delo ZDGNS in pripravili vse potrebno za skupščino ZDGNS. Ker pa se letos izteka tudi štiriletno mandatno obdobje, je bilo treba pripraviti vse potrebno za volilne postopke, pri čemer je zelo veliko dela opravila tudi volilna komisija. Zdaj nas čaka še skupščina ZDGNS, ki bo obravnavala poročila in plan dela ter potrjevala mandate za naslednje štiriletno obdobje. Pripravili smo tudi videoporočilo za štiriletno obdobje, ga objavili na naši spletni strani in delili na naših organih.

Matjaž Juhart

Člani upravnega odbora

Izjava za javnost

Novi Sodni red omogoča dostopnost sodnih razprav vsem invalidom

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije in ministrstvo za pravosodje sta predstavila dopolnjen Sodni red, Ljubljana, 12. 4. 2017

Ministrstvo za pravosodje je v sodelovanju z Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije (ZDGNS) proučilo problematiko dostopnosti sodnih obravnav za osebe z okvaro sluha. Tako sta **v Sodnem redu, ki je začel veljati 1. 1. 2017, v 3. točki 223. člena (vabila in druga pisanja), dostopnost in možnost do enakopravnega sodelovanja v postopku na sodiščih tudi gluhih, naglušnih, gluhoslepih in oseb s polževim vsadkom formalnopravno urejena**. Ob tem koraku naprej pri dostopnosti in uresničevanju Konvencije o pravicah invalidov bo **ZDGNS v sredo, 12. 4. 2017, organizirala dogodek, na katerem bomo gostili ministra za pravosodje, mag. Gorana Klemenčič, ki nam bo predstavil dopolnjeni Sodni red**. Na ta dan bo ZDGNS tudi odprla vrata Centra za komunikacijsko dostopnost in svetovanje o tehničnih prilagoditvah za osebe z okvaro sluha in ob **12. uri pripravila tiskovno konferenco**.

Doslej so imeli na sodnih razpravah pravico do tolmačenja v slovenskem znakovnem jeziku (SZJ) gluhi uporabniki SZJ. Zdaj pa je Ministrstvo za pravosodje na pobudo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije dopolnilo Sodni red, s katerim pričakujemo, da se bodo vse sodne razprave prilagodile vsem invalidom glede na njihove potrebe. Gluhi potrebujejo tolmača v SZJ, naglušni slušno zanko ali FM-sistem, gluhoslepi pa tolmača, asistenta oz. druge tehnične prilagoditve. Prav tako so v novi Sodni red v poglavju vabila umestili poziv, da invalidne osebe sodišče seznanijo s tem, kakšno prilagoditev potrebujejo, če želijo uveljavljati pravico do enakopravnega sodelovanja v postopku. Za zagotavljanje nemotenega spremljanja in enakopravne vključenosti oseb z okvaro sluha v sodni postopek je za uporabnika najustreznejše opremljen prostor, v katerem je na voljo uporaba slušne indukcijske zanke (ali FM-sistem), sočasno pa je na razpravi navzoč tudi zapisnikar, ki neposredno pretvarja govor v besedilo in ga oseba lahko sproti bere na zaslonu. Tako oseba nemoteno in brez stresa, da bo kaj preslišala ali ne bo razumela vsebine povedanega, enakopravno spremlja postopek obravnave in se vključuje vanj.

Raziskave v Evropi so pokazale, da je kar od 10 do 12 % vse odrasle populacije izjavilo, da ima okvaro sluha, kar pomeni, da ima v EU več kot 52 milijonov ljudi težave s sluhom. V Sloveniji to pomeni od 200.000 do 240.000 oseb, ki potrebujejo kakšno koli obliko prilagoditve za kakovosten in neoviran dostop do storitev javnih služb. V Sloveniji je približno 65.000 oseb s slušnim aparatom. Na letni ravni se izda približno 13.000 slušnih aparatov.

ZDGNS je reprezentativna invalidska organizacija za osebe z okvaro sluha (gluhe, naglušne, osebe s polževim vsadkom in gluhoslepe) na državni ravni, vanjo pa je vključenih 13 društev po vsej Sloveniji. ZDGNS se z izvajanjem posebnih socialnih programov na državni in lokalni ravni (13 društev) aktivno vključuje v zagotavljanje kakovostnega in neoviranega dostopa do vseh storitev. Na ZDGNS deluje Center za komunikacijsko dostopnost in svetovanje o tehničnih prilagoditvah za osebe z okvaro sluha, ki poleg tehničnih rešitev za dostopnost izvaja tudi storitve neposrednega pretvarjanja govora v tekst.

Mladen Veršič, predsednik ZDGNS

Dopolnjeni Sodni red povečuje dostopnost sodnih razprav tudi osebam z okvaro sluha

Ministrstvo za pravosodje je na pobudo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije preučilo dostopnost sodnih obravnav osebam z okvaro sluha in dopolnilo Sodni red. Po prepričanju pravosodnega ministra Gorana Klemenčiča gre za majhen korak, ki pa bo vsem osebam, zlasti invalidom, omogočil enakopravno udeležbo v sodnih postopkih.

Dopolnjeni Sodni red, ki velja od novega leta, v 3. točki 223. člena navaja, da morajo invalidi ali osebe s posebnimi potrebami sodišču pred narokom sporočiti, da bodo uveljavljali pravico do enakopravnega sodelovanja v postopku, in navesti, kakšne prilagoditve potrebujejo.

Mladen Veršič

Predsednik Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, **Mladen Veršič**, je pojasnil, kakšne prilagoditve potrebujejo gluhi, naglušni in gluhoslepi: »Gluhi potrebujejo tolmača slovenskega znakovnega jezika, naglušni potrebujejo slušno zanko ali FM-sistem, posebej dragocen je tudi zapisnikar, ki neposredno pretvarja govor v tekst, tega pa lahko oseba z okvaro sluha sproti bere. Tako lahko nemoteno in neobremenjeno, da bi kaj pomembnega preslišal, spremlja postopek na sodišču. Gluhoslepi pa potrebujejo tolmača oziroma asistenta in tehnične prilagoditve.« V Sloveniji živi približno 65.000 oseb s slušnim aparatom. 1500 je gluhih in okoli 65 gluhoslepih. 400 oseb pa je že prejelo polžev vsadek: »Zato lahko trdim, da je pravosodno ministrstvo s dopolnitvijo Sodnega reda naredilo velik korak naprej v doseganju dostopnosti za vsaj deset odstotkov državljanov.«

Goran Klemenčič, prvosodni minister, Mladen Veršič, predsednik Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, in Goran Kustura, generalni sekretar Nacionalnega sveta invalidskih organizacij Slovenije

Minister **Goran Klemenčič** je povedal, da so poleg spremembe Sodnega reda z intenzivnim sodelovanjem z zvezo pripravili nabor tehničnih ukrepov za tiste, ki ne obvladajo slovenskega znakovnega jezika, in zagotovili evropska sredstva. Prepričan pa je tudi, »da bo v kratkem na sodiščih vsaj ena dvorana tehnično opremljena tudi z brezžičnimi slušalkami«. Dodaten korak k enotni obravnavi na sodiščih je po njegovem mnenju program izobraževanj o potrebah invalidov za sodno in tožilsko osebje. Napovedal je še, da bodo do konca leta ali v začetku naslednjega vsa okrožna sodišča, ki tega še nimajo, opremili z ustreznimi fizičnimi dostopi za invalide. »Če kdo, mora prav ministrstvo za pravosodje skrbeti za enako obravnavo vseh oseb v sodnih postopkih ter ponuditi pravne, tehnične in tudi povsem človeške rešitve za to, da take ali drugačne okvare ali težave v komunikaciji ne vplivajo na dostop in razumevanje v smeri zaščite pravnih pravic,« je dejal Klemenčič.

Ozaveščanju in informiranju o tej problematiki bo sicer namenjen Center za komunikacijsko dostopnost in svetovanje o tehničnih prilagoditvah za osebe z okvaro sluha, ki ga je zveza nedavno tudi uradno odprla. Predstavil ga je **Adem Jahjefendić**, strokovni sodelavec Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije. Njegov namen bo »informirati, ozaveščati in opozarjati na ovire ter zagotavljati rešitve za njihovo odpravljanje«. Med njimi je posebej omenil »90 objektov, ki so že opremljeni z indukcijsko slušno zanko, na spletni strani zveze pa najdete zemljevid objektov, kjer si lahko izposodite FM-sis-

Adem Jahjefendić

tem, individualno slušno zanko«. In dodal: »Tako kot imajo gluhi pravico do tolmača, imajo naglušni pravico do tehničnih rešitev, ki ne zahtevajo nobenih projektnih, gradbenih sprememb. Lahko so izvedljive in odvisne le od volje ljudi in tistih, ki te storitve izvajajo.«

Goran Kustura

Goran Kustura, generalni sekretar Nacionalnega sveta invalidskih organizacij Slovenije, je poudaril pomembno vlogo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije v naslavljanju in zagotavljanju ustreznih rešitev v državi za osebe z okvaro sluha ter jo označil za »najbolj prodorno invalidsko organizacijo v Sloveniji«.

Anton Petrič, strokovni sodelavec Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, je v svoji predstavitvi potreb gluhih in gluhoslepih kot ključno za enakovredno sodelovanje v postopkih poudaril potrebo po strpnosti pravosodnih organov in zagotovitev vseh prilagoditev, saj so sodni postopki, na pri-

Anton Petrič

mer zapuščinska razprava, za te ljudi navadno zelo stresni, predvsem za ljudi z nizko stopnjo izobrazbe, saj težko sledijo in razumejo vsebino postopka. Posebej je omenil tudi podhranjenost sodno zapri-seženih tolmačev za gluhoslepe.

Darja Pajk

Darja Pajk, podpredsednica Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, je uvodoma pojasnila, da napredek omogoča vse daljšo življenjsko dobo, po drugi strani pa postaja okvara sluha najpogostejša invalidnost po 75. letu starosti. Nadaljevala pa je s konkretno izkušnjo naglušne matere, ki se je v sodni dvorani poleg stresnega sodnega postopka morala spoprijeti predvsem z dejstvom, da zaradi svoje naglušnosti ne more slediti obravnavi, medtem ko se je odločalo o zanjo življenjsko pomembni zadevi. Zato je izrazila zadovoljstvo z dopolnjenim Sodnim redom oziroma zagotavljanjem dostopnosti pravosodnih organov in postopkov invalidom.

Mag. Tina Grošelj

Izvajanje posebnih socialnih programov v letu 2016, drugi del

Informacijska pisarna za usposabljanje in preizkus tehničnih pripomočkov za osebe z okvaro sluha: CENTER MOŽNOSTI (CM)

V Centru možnosti so tehnični pripomočki, ki osebam z okvaro sluha s slušnim aparatom ali brez njega in uporabnikom polžvega vsadka pomagajo razumeti in razločevati glasovni govor. V centru imajo uporabniki možnost preizkusa tehničnega pripomočka pred nakupom, svetovanje, informiranje in pomoč pri izboru in uporabi slušnih aparatov, informiranje o pravicah iz obveznega zdravstvenega zavarovanja itd.

Slušne zanke po Sloveniji

V letu 2016 smo skupaj s člani odbora in zunanjimi sodelavci izvedli šest predstavitev tehničnih pripomočkov (TP), dve predstavitvi potrjenega Pravilnika o tehničnih pripomočkih, okroglo mizo za osebe s polževim vsadkom, opravljenih je bilo 350 ur prostovoljnega dela, 262 individualnih predstavitev in preizkusov različnih TP, 91 telefonskih razgovorov in e-poštnih informiranj o pridobitvi, ustreznosti in delovanju TP, 750 razdeljenih brošur

Predavanja o tehničnih pripomočkih

in različnega informativnega gradiva po vsej Sloveniji, posodobili pa smo tudi virtualni zemljevid zank po Sloveniji.

Udeleženci predavanja

Na predavanjih smo predstavili tehnične pripomočke, ki so sicer na ogled v naši tehnično-informacijski pisarni, toda ker mnogi ne morejo priti v Ljubljano med uradnimi urami, smo ta predavanja pripravili v njihovem okolju. Naglušne osebe kažejo veliki interes za tehnične pripomočke. Ti jim omogočajo vključenost in pomagajo, da postanejo aktivni člani družbe.

Program odlično opravlja svoj namen in dosega zastavljene cilje. Še vedno pa obstaja problem, ker prodajalci slušnih aparatov ne spodbujajo uporabe funkcije »T«, tako da moramo osebo velikokrat napotiti k prodajalcu slušnih aparatov, da vklopi funkcijo »T«. Šele po ponovnem obisku v Centru možnosti z vklopljeno funkcijo lahko oseba preizkusi poslušanje po induktivni zanki.

Usposabljanje za aktivno življenje in delo – naglušni

Gre za zagovarjanje pravice do posebnih socialno-govornih in akustičnih prilagoditev naglušnim osebam pri premagovanju komunikacijskih ovir v sliščem okolju. V program smo vključevali individualno svetovanje in pravno pomoč, izdelavo pravnih nasvetov, delovanje odbora naglušnih oseb, obveščanje in delo z javnostjo ter izdelavo informativnih gradiv.

Program se tesno povezuje s programom Center možnosti – tehnično-informacijska pisarna, saj se

poleg predstavitev tehničnih pripomočkov osebe informirajo tudi o pravicah do slušnega aparata, zdravstvenem zavarovanju, o pravicah iz naslova pokojninsko-invalidskega zavarovanja in nadomestil za telesno okvaro.

V letu 2016 je odbor naglušnih potrdil načrt dela, opozoril na probleme, s katerimi se srečujejo naglušne osebe v društvih, pregledal poročilo dela v prejšnjem letu, predlagal udeležbo na skupščini Evropske zveze naglušnih (EFHOH), podal predloge in smernice za nadaljnje izvajanje aktivnosti za potrebe naglušnih in oseb s polževim vsadkom.

Delegati EFHOH na skupščini v Parizu

V začetku aprila je v Parizu v Franciji potekala skupščina Evropske zveze naglušnih, katere članica je tudi Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije. Na skupščini so potekale volitve za novega člana odbora EFHOH, ki znova prihaja iz Finske, ter podpredsednice, ki ostaja angleška predstavnica Lidia Smolerek Best. Tudi Slovenija je s svojim predstavnikom kandidirala za člana omenjenega odbora, vendar žal neuspešno. Po uradnem delu volitev se je Slovenija predstavila tudi kot kandidatka za organizacijo skupščine Evropske zveze naglušnih v letu 2018 in bila uspešno potrjena. Prav tako

Z leve proti desni Lidija Best, Marcel Bobeldijk in Darja Pajk

smo poslali kandidaturo za organizacijo skupščine Mednarodne zveze naglušnih v letu 2018 in bili prav tako uspešni. Omenjeni skupščini bosta organizirani skupaj.

Program se je izvajal vse leto. V letu 2016 smo skupaj z nekaterimi člani odbora naglušnih izvedli šest predavanj o uporabi in načinu pridobitve slušnega aparata (SA), kamor so nas povabili predstavniki društev, domovi upokojencev in lokalna skupnost. Na predavanjih smo slušatelje seznanili s pravicami do slušnega aparata, postopki pridobitve SA, pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, predvsem pa smo jih opozarjali, na kaj morajo biti pozorni pri menjavi, preizkusu in testiranju SA. Te informacije lahko osebe sicer dobijo tudi na zvezi, v naši tehnično-informacijski pisarni, ker pa mnogi ne morejo priti v Ljubljano med uradnimi urami, smo ta predavanja približali uporabnikom. Pripravili smo posebno zloženko za vse javne objekte in prostore ter vozila v potniškem prometu glede tehničnih prilagoditev za osebe z okvaro sluha. Vse aktivnosti sledijo usmeritvam aktov in predpisov glede dostopnosti prostorov, informacij in komunikacij za gluhe, naglušne, gluhoslepe in osebe s polževim vsadkom.

Okrogla miza o polževem vsadku

Ob mednarodnem dnevu polževega vsadka (PV) smo organizirali okroglo mizo ter pripravili posebno izjavo za javnost. Okrogla miza je bila namenjena uporabnikom polževega vsadka, starem otrok, potencialnim kandidatom in vsem strokovnim sodelavcem na tem področju. Udeležili so se je številni uporabniki iz vseh štirih skupin – gluhi, naglušni, osebe z gluhoslepoto in polževim vsadkom –, prav tako je prišlo kar nekaj staršev in strokovnih sodelavcev. Široka paleta strokovnjakov in sogovornikov je omogočila, da je vsak udeleženec lahko dobil odgovore na svoja vprašanja. Pripravili smo tudi izjave za javnost ob svetovnem dnevu sluha in ob mednarodnem dnevu ozaveščanja o hrupu. Vse izjave za javnost so povzeli različni mediji in

nas povabili, da podamo dodatne informacije ter izjave za njihove bralce, poslušalce ali gledalce.

V letu 2016 smo izvedli 262 individualnih svetovanj in 191 pogovorov po telefonu in e-pošti o informacijah, pridobitvi ustreznosti in delovanju SA. Na območju celotne Slovenije smo skupaj z društvi razdelili skoraj 1850 različnih informativnih brošur o pravicah do SA in pridobitvi PV. Naš pravni svetovalec je pripravil sedem pravnih mnenj. Pripravili smo prevode različnih mednarodnih dokumentov, deklaracij in smernic mednarodnih in evropskih organizacij oseb z okvaro sluha (WFD, EDF, IFHOH, EFHOH).

O sluhu in slušnih aparatih predava Adem Jahjefendić.

Veliko oseb in njihovih svojcev nas je obvestilo, da imajo težave pri pridobivanju slušnega aparata, saj jih dobavitelji SA ne obvestijo o možnosti pridobitve slušnega aparata brez doplačila. Pogovori med upravičenci do slušnega aparata in dobavitelji največkrat potekajo le o višini doplačila za slušni aparat, so nas opozorili številni uporabniki in njihovi svojci ob obisku ali po telefonu.

Glasiilo Iz sveta tišine

Glasiilo je tiskan medij, v katerem mesečno objavljamo aktualne informacije in poročamo o dogodkih s področja delovanja društev gluhih in naglušnih po vsej Sloveniji in Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije. Objavljeni prispevki v letu 2016 so se navezovali na življenje in delo gluhih, naglušnih, gluhoslepih in oseb s polževim vsadkom. Pripravljali smo informacije in informirali gluhe, gluhoslepe in naglušne člane ter njihove svojce, starše gluhih in naglušnih otrok, tolmače slovenskega znakovnega jezika, strokovnjake s področij dela z osebami z okvaro sluha in druge.

V glasilu vsebino in težavnost teksta prilagajamo gluhim bralcem, prilagajamo pa tudi informacije javnega značaja s področja zakonodaje, ki se nanaša na življenje in delo uporabnikov. V glasilu smo prav tako objavljali aktualne mednarodne dogodke iz sveta gluhih in naglušnih, kot so: udeležba na skupščini Evropske zveze naglušnih: Pariz 2016, konferenca o evropskem aktu o dostopnosti, stališče organizacije Evropski forum tolmačev znakovnega jezika glede usposabljanj za mednarodno krettnjo, evropski dogodek v Bruslju Večjezičnost in enake pravice v EU – vloga znakovnih jezikov, mednarodni teden gluhih, Jadranska konferenca gluhih in nekatere druge.

Glasiilo Iz sveta tišine

Prevedli in prilagodili smo mednarodne informacije, ki so jih pripravile evropske in svetovne organizacije gluhih in naglušnih, ter jih objavili v glasilu. Poročali smo o mednarodnih uspehih naših perspektivnih gluhih in naglušnih športnikov na evropskih in mednarodnih tekmovanjih: na 13. evropskem prvenstvu gluhih v tenisu, Portorož 2016, evropskem prvenstvu gluhih v košarki, Solun 2016, olimpijskih igrah, Rio 2016, evropskem prvenstvu gluhih v dvoranski atletiki. V glasilu smo vse leto zajemali informacije, ki so pomembne za naše bralce, in jim težje razumljive vsebine s področja zakonodaje in pravic približali na njim razumljiv način, in sicer: diskriminacija pri dostopnosti do informacij ni upravičljiva, nastavitve polževga vsadka, priporočilo Sveta za elektronske komunikacije RS o mobilnih paketih za gluhe in naglušne, požarna varnost v hotelih in drugih turističnih nastanitvenih objektih, dostopnost avdiovizualnih medijev, kako pridobiti denarno socialno pomoč in kdo je do nje upravičen, kako zaprositi za otroški dodatek, kdaj in kako vložiti prošnjo za štipendijo. Bralcem smo pojasnili, da so do konca leta 2016 obvezni javljalniki ogljikovega monoksida, kdo jih mora namestiti, zakaj in kje morajo biti namešče-

ni, prav tako je bil v glasilu predstavljen postopek pridobitve tehničnih pripomočkov, ki jih sofinancira država; predstavili smo, kako nove tehnologije vplivajo na komunikacijo med uporabniki znakovnega jezika, in objavili tudi razpis za uporabo počitniških kapacitet za ohranjanje zdravja in rehabilitacijo oseb z okvaro sluha v letu 2016 ter razpis za brezplačno letovanje socialno ogroženih gluhih in naglušnih uporabnikov.

Posebna publikacija ob lanskoletnem razpisu

Veliko pa je bilo tudi različnih poučnih tem, nasvetov, življenjskih zgodb in informacij s kulturnih in športnih dogodkov, denimo z naslovi Zgodovinski pregled razvoja slovenskega znakovnega jezika, Življenje s prirojeno izgubo sluha, Izvajanje posebnih socialnih programov na ZDGNS v preteklem letu, Mladi gluhi težko do prve zaposlitve, Tehnični pripomočki so nepogrešljivi, Prvi šolski dan je lahko tudi stresen, Polžkov vsadek mi je spremenil življenje, Z znakovnim jezikom gluhi zmoremo, Lastna poslovna pot je lahko dobra odločitev, Sara Savnik o naglušnosti in gluhoti, Tudi gluhi darujejo kri in rešujejo življenja, Telekom Slovenije in Simobil nadgradila ponudbo za gluhe – naredimo naglušnost in gluhoto vidno, Mednarodni teden gluhih, Tinitus, Pastoralna v slovenskem znakovnem

jeziku, sedmi Kulturni večer invalidov, Klicni center za osebe z okvaro sluha, Praznovanje dneva slovenskega znakovnega jezika, Rekordnih 16 nastopov na 12. gledališkem festivalu gluhih, Atlet Tadej, strelka Sandra in gluhi košarkarji so postali gluhi športniki leta 2016, Tiršek in Pevčeva najboljša športnika invalida leta 2016, Državno prvenstvo gluhih v odbojki, Marino Kegl med prvih deset najboljših gluhih tenisačev na svetu in preostale koristne ter zanimive vsebine.

V letu 2015 smo v rubriki Zanimivo uvedli redno rubriko Slovenska mesta, v kateri smo predstavljali zgodovino slovenskih mest, njihove kulturno-umetnostne in zgodovinske znamenitosti, značilnosti okolice, predvsem pa smo seznanjali bralce s tem, da so v teh krajih tudi sedeži naših društev, in opisovali njihovo delo od ustanovitve do danes. Rubriko smo nadaljevali tudi v letu 2016 in jo lani tudi končali.

V letu 2016 smo vsebino obogatili z rubrikama Vprašanja bralcev in Življenje z okvaro sluha. V prvi smo v glasilu pripravili odgovore na vprašanja, ki smo jih prejeli od naših uporabnikov. Na odgovore so odgovarjali strokovnjaki s področja postavljenega vprašanja. V rubriki Življenje z okvaro sluha pa so svoje življenjske zgodbe, težave, ovire in občutenja predstavili gluhi, naglušni in osebe s polževim vsadkom. Med njimi so bili različni športniki, kulturniki, umetniki in drugi, ki so svoje zgodbe želeli predstaviti v našem glasilu, zato da povedo, da težave obstajajo, a jih je mogoče premostiti in uspeti.

Glasilo objavljamo tudi v elektronski obliki na naši spletni strani: <http://www.zveza-gns.si/iz-sveta-tisine>, kar omogoča dostopnost tudi drugim gluhih in naglušnih, ki niso naši člani, in zainteresirani javnosti. Naše glasilo prejema 64 knjižnic po vsej Sloveniji pa tudi deset Bibliobusov po vsej Sloveniji, v katerih je glasilo dostopno uporabnikom tudi v odročnejših krajih. V letu 2016 smo izdali devet števil in posebno prilogo, v kateri so bili predstavljeni vsi razpoložljivi objekti, namenjeni za ohranjanje zdravja in rehabilitacijo oseb z okvaro sluha. Glasilo je lani izhajalo v nakladi 3700 izvodov na številko, povprečno število strani je bilo 36.

Glasilo Iz sveta tišine je eden redkih tiskanih medijev, ki mesečno sledi in poroča o dogodkih, športnih in kulturnih zanimivostih gluhih, naglušnih in gluhoslepkih doma in po svetu.

Adem Jahjefendić

Izvedeni kulturni in športni projekti ZDGNS v letu 2016

Izvedeni kulturni projekti ZDGNS v letu 2016

- **Gledališki festival**

26. novembra 2016 je v kulturnem domu v Slovenskih Konjicah v organizaciji Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče ter Zveze društev gluhih in naglušnih Slove-

12. gledališki festival gluhih

nije potekal XXII. gledališki festival gluhih. Tokratni festival je postregel z rekordnim številom gledaliških točk, zvrstilo se jih je kar šestnajst. Nastopili so člani osmih lokalnih društev, in to pred množico ljubiteljev gledališča, med katerimi so bili člani treh društev, ki so prišli z avtobusi. Program je povezovala Nina Jeranko iz MDGN Slovenske Konjice. Nastopilo je 62 igralk in igralcev, festival, ki ga je spremljala tolmačka SZJ, pa so posvetili 14. novembru, dnevu slovenskega znakovnega jezika, in 15-letnici delovanja društva MDGN Slovenske Konjice. Festival si je ogledalo 325 gledalcev.

- **Filmski festival**

V soboto, 15. oktobra 2016, so gluhi in naglušni ustvarjalci filmov predstavili svoje delo na dese-

Filmski festival gluhih 2016

tem filmskem festivalu. V Kulturnem domu Krško so si gledalci ogledali osem filmov. Soorganizator festivala je bilo Društvo gluhih in naglušnih Posavja Krško. Ker pa je bilo filmskih prispevkov društev premalo, je bil soorganizator primoran prositi nekatera društva za filme iz arhiva, da je lahko zapolnil minimalni termin predvajanja filmov na festivalu. Ljubitelje v društvih bo torej treba spodbuditi k aktivnemu delu na področju filmske umetnosti. Festival je obiskalo 150 gledalcev.

- **Likovna kolonija gluhih**

Od 17. do 19. junija 2016 je Društvo gluhih in naglušnih Podravja Maribor organiziralo likovno kolonijo v starem mestnem jedru Maribora. Udeleženci likovne kolonije so imeli možnost slikarskega ustvarjanja na raznih znamenitih krajih: na Lentu, Grajskem trgu, Sodnem stolpu, sinagogi ... Likovniki, ki jih je bilo deset, so bili nastanjeni v hostlu UNI (del hotela Orel), kjer so imeli polpenzion. Likovne ustvaritve bodo na ogled v enih izmed mariborskih galerij v letu 2017.

- **Premiera celovečerne gledališke igre**

Gledališka skupina Tihe stopinje, ki jo vodi režiserka Lada Lištvanova, je v petek, 17. junija 2016, na odru SiTi teatra BTC v Ljubljani uprizorila otroško fantazijsko zgodbo Alica v čudežni deželi. Zvočno, scensko in kostumografsko bogato predstavo so si z zanimanjem ogledali tako odrasli kot otroci, gluhi in slišči.

Nastopali so: Marta Vavpetič, Jelena Bolšedonova, Nejc Drekonja, Boštjan Hren, Lucia Ramallo in Valerija Škof. Za zvočno kuliso je skrbela Karin Brumen, kostume pa je pripravila Sabina Gashi. Premiero si je ogledalo 220 gledalcev.

- **Gledališka in filmska delavnica**

Letošnje gledališke delavnice, ki je potekala od 8. do 10. aprila v Kranjski Gori, se je udeležilo 22 gluhih in naglušnih članov društev iz vse Slovenije. Delavnico je poleg znane režiserke Lade Lištvanove in odlične igralko Jelene Bolšedonove kot povabljen gostja vodila tudi profesionalna gluha

diplomirana gledališka umetnica, Michaela Fabišič-Kosiecova.

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije je v okviru izvedbenega načrta programa Kultura gluhih, ki je bil potrjen na sestanku vodij Kulturne sekcije društev gluhih in naglušnih 4. februarja 2016, izvedla projekt Filmska delavnica gluhih, ki je potekal od petka, 30. septembra, do nedelje, 2. oktobra, v počitniškem domu ZDGNS v Kranjski Gori.

Gledališka delavnica v Kranjski Gori

Prvi dan so se v popoldanskem času zbrali udeleženci delavnice: Špela Rotar, Primož Rotar, Janez Rotar, Rok Juršič, Lada Lištvanova, Bogdan Kuhar, Matija Draksler, Jasmina Gracar in Pavel Zbičajnik. Najprej se je mentorju Gorazdu Orešniku, dolgoletnemu snemalcu in montažerju studia zveze, vsak udeleženec predstavil in povedal, zakaj ga zanima filmska umetnost ter kakšne so njegove izkušnje s snemanjem filmov oziroma videoposnetkov. Zvečer je bil organiziran teoretični del delavnice s prikazom veščin snemalne tehnike, pravilne uporabe reflektorskih luči in priprave na snemanje. Na koncu prvega dneva delavnice smo zbirali ideje za snemanje filmske zgodbe in se odločili za tri filme: Dialog vere, Šola in Duhovi.

- **Fotonatečaj gluhih v Novi Gorici**

Zaradi nezadostnega števila prijavljenih ljubiteljev fotografske umetnosti je bil fotonatečaj, razpisan za 24. september 2016 v organizaciji DGN Severne Primorske Nova Gorica, odpovedan in preložen na pomlad leta 2017.

- **Mednarodni dan gluhih 2016**

Mednarodni dan gluhih 2016 je bil izveden v sodelovanju z Društvom gluhih in naglušnih Pomurja Murska Sobota v soboto, 17. septembra, v Murski Soboti. Slavnostna akademija je bila v večnamenski kulturni dvorani doma Park, popoldanski program pa je potekal v prostorih Hotela Diana. Moto dogodka je bil Naredimo gluhoto vidno! Dogodka se je udeležilo 620 gostov iz 13 društev.

- **Komunikacijska delavnica Gremo, mladi**

V soboto, 20. februarja, je bila v prostorih DGN Ljubljana komunikacijska delavnica za mlade gluhe in naglušne z naslovom Gremo, mladi. Prišlo je 31 mladih iz vse Slovenije. Na delavnici, ki jo je finančno podprla ZDGNS, so predavale tri predavateljice iz organizacije Znakovito iz Hrvaške.

- **EUDY – mladinska delavnica**

14. in 15. maja je v Ljubljani potekalo srečanje Evropske zveze gluhe mladine, EUDY. Na tokratni delavnici, ki jo je pripravila Zveza društev gluhih in naglušnih, so predstavniki organizacije Evropske zveze gluhih mladih predstavili svoje delovanje in organizacijo EUDY.

EUDY – delavnica 2016

- **Dostopnost oddaj TV Slovenija za gluhe in naglušne gledalce ter njihove uporabniške izkušnje**

Koordinatorica invalidskih vsebin RTV Slovenija, mag. Mateja Vodeb, je sklicala posvet o stanju na področju dostopnosti gluhih in naglušnih do avdiovizualnih vsebin. Posvet je bil namenjen razpravi o stanju razvoja novih tehnologij za dostopnost gluhih in naglušnih oseb do avdiovizualnih vsebin, primerjavi stanja pri nas in v Evropi, predstavitvi uporabniških izkušenj ter predstavitvi trenutnega stanja in strategiji vpeljevanja novih tehnologij za zagotavljanje dostopnosti na RTV Slovenija.

Posveta so se udeležili Mladen Veršič, predsednik ZDGNS, Anton Petrič iz ZDGNS, Darja Pajk, predsednica sekcije naglušnih znotraj ZDGNS, in Tanja Giuliatti, tolmačka SZJ.

- **Tematska konferenca Programskega sveta RTV Slovenija o izboljšanju dostopnosti vsebin in tehnoloških izboljšavah za invalide**

Namen programske konference je predvsem v kakovostnem informiranju članov Programskega sveta RTV Slovenija, ki imajo v naši instituciji po-

membno vlogo pri sprejemanju odločitev na vseh področjih. Zato je toliko pomembnejše, da so čim boljše in celovito seznanjeni s ponudbo, pa tudi tehničnimi in tehnološkimi rešitvami pri zagotavljanju dostopnosti vsebin za vse uporabnike naših storitev.

Zamisel je bila, da bi ob neposrednih izkušnjah in pričakovanjih uporabnikov slišali tudi mnenja vrhunskih strokovnjakov s tega področja, pa tudi neposredne uporabniške izkušnje s ponudbo RTV-storitev, pričakovanja glede dodatne vsebinske ponudbe in lažje dostopnosti do programov in vsebin. K tem so povabili tudi Antona Petriča, strokovnega delavca ZDGNS, g. Darjo Pajk, podpredsednico ZDGNS, g. Frido Planinc, članico programskega odbora za invalide.

- **Dostopnost knjižnic osebam z okvaro sluha**

Vsako leto izberemo posebno temo ob dnevu slovenskega znakovnega jezika. V novembru smo posvetili posebno pozornost dostopnosti knjižnic za gluhe in naglušne. Prireditev je bila v Mestni knjižnici Kranj z udeležbo predstavnikov različnih knjižnic in naših društev.

- **Radijska oddaja Studio ob sedemnajstih**

V ponedeljek, 28. novembra, so snemali radijsko oddajo Studio ob sedemnajstih in jo namenili slovenskemu znakovnemu jeziku.

V Studiu ob sedemnajstih so poleg novinarke Aljane Jocif sodelovali še Anton Petrič iz ZDGNS s tolmačem za slovenski znakovni jezik, Martinom Klepcem, Boris Horvat - Tihi iz društva Auris Gorenjska, Matjaž Juhart, sekretar ZDGNS, in dr. Simona Bergoč z ministrstva za kulturo.

- **Kulturni večer ob 85-letnici organiziranega delovanja gluhih in naglušnih na Slovenskem**

ZDGNS je organizirala kulturni večer, ki je popestril vsebino Jadranske konference. Po slavnostnem

Jadranska konferenca 2016

kulturnem večeru smo večer končali z razrezom torte in zdravico v počastitev visoke obletnice organiziranega delovanja. Kulturni večer so poleg vseh slovenskih nastopajočih popestrili prijatelji iz hrvaške gledališke skupine Dlan, ki so zaigrali igro Ostržek.

Izvedeni športni projekti ZDGNS v letu 2016

- **Evropsko prvenstvo gluhih v dvoranski atletiki, Torun (Poljska), 17.–19. marec 2016**

Slovenska odprava – Robert Žlajpah kot vodja odprave, trener Gregor Doberšek in atlet Tadej Enci – si je pred odhodom na evropsko dvoransko prvenstvo v atletiki v Torunu na Poljskem zastavila cilj – uvrstitev v finale teka na 400 metrov z izboljšanjem Encijevega osebne rekorda.

Tadej Enci – evropski prvak na 400 m v dvorani

Enci je znova presenetil našo javnost in dokazal, da je športnik iz pravega testa, kar je s trdim delom in pridnostjo na vsakodnevnih treningih dokazal z naslovom evropskega prvaka. To je njegova druga medalja z evropskih prvenstev, odkar od leta 2015 nastopa. Pred finalno tekmo mu je trener Doberšek pripravil taktiko za četrto stezo. Tik pred na-

stopom so Encija prestavili na šesto stezo, nato je vodja odprave šel protestirat k TD EDSO Marschnerju. Žal se ni izšlo, zato je trener Doberšek dejal svojemu varovancu, naj stezo preteče, kakor pač ve in zna. Do konca je bilo zelo napeto. V prvi krog je šel kot vodilni in vodstva ni izpustil do cilja ter je osvojil zlato medaljo s osebnim rekordom. Pozneje, po zmagovalnem nastopu, sta se prišla TD EDSO Marschner in predsednik EDSO Roine opravičit za zaplet pri razvrstitvi tekačev po stezah.

Trenerju Gregorju Doberšku gre zahvala, da je Encija z odličnimi treningi pripravil do velikega uspeha, zlate medalje v dvoranskem teku na 400 metrov, kar je pretekel z osebnim rekordom 49,98 sekunde. V Sloveniji ni ustreznih dvoran za dvoransko atletiko, zato je njegov rezultat še toliko zlahtnejši. Sodelovanje s trenerjem Gregorjem Doberškom je bilo na zelo visoki in profesionalni ravni.

- **Evropsko prvenstvo gluhih v tenisu, Portorož (Slovenija), 4.–11. junij 2016**

Od 4. do 11. junija 2016 je v Portorožu potekalo 13. evropsko teniško prvenstvo gluhih v organizaciji Športne zveze gluhih Slovenije. Krovna Evropska zveza za šport gluhih (EDSO) je Športni zvezi gluhih Slovenije (ŠZGS) zaupala organizacijo in izvedbo 13. evropskega prvenstva gluhih v tenisu.

Udeležilo se ga je 60 najboljših gluhih teniških igralcev in igralk iz 13 evropskih držav in Izraela, ki so se pomerili na peščenih igriščih Športno-rekreacijskega centra Marina Portorož v kategorijah posamično, dvojice in mešani pari. Vzporedno s 13. evropskim prvenstvom gluhih v tenisu je v Portorožu potekalo še 1. evropsko mladinsko teniško prvenstvo gluhih z 20 igralci iz šestih držav. Proti koncu EP gluhih nam je nagajalo vreme, da smo morali prestaviti tekme na igrišča s trdo podlago pod šotorom. Vodje ekip držav so se strinjali s premetitvijo v navzočnosti vrhovnega sodnika.

Žreb ni bil naklonjen našemu igralcu Marinu Keglu, ki je že v drugem krogu dobil poznejšega evropskega prvaka, Rusa Igorja Panjuškina. Dvoboj med njima je bil zelo napet, žal je Rus izkoristil luknje v teniških pravilih in izsilil dve dolgi pavzi zunaj igrišča; s to potezo je pripomogel, da se je Marino ohladil in upočasnil njegovo igro (podobno se je zgodilo znanemu tenisaču Rafaelu Nadalju). Kljub dobri igri v dveh zadnjih nizih je Marino tekmo nesrečno izgubil. Vložen je bil protest zaradi nešportnega vedenja Panjuškina, a ga je vrhovni sodnik iz nam neznanih razlogov zavrnil. Največ medalj je pobrala 13-letna Rusinja Polina Smirnova.

- **Evropski pokal gluhih v kegljanju, Straubing (Nemčija), 16.–18. junij 2016**

Evropskega pokala v Straubingu se je udeležilo pet gluhih kegljačev: Aleš Peperko kot vodja ekipe, Drago Draganjac, Esad Hadžiagić, Robert Marolt in Milan Marolt.

Evropski pokal v kegljanju, sprint, 3. mesto

Dosegli so dobre rezultate, še posebej Peperko in Draganjac, ki sta osvojila medalje: Peperko 2. mesto v kombinaciji, 3. mesto v sprintu ter skupaj z Draganjcem 3. mesto v dvojicah. Peperko je postavil tudi najboljši rezultat pokala, in sicer s 615 podrtimi keglji. Po osvojenih medaljah je bila Slovenija tretja izmed petih držav udeleženk pokala, kar je velik uspeh za majhno državo.

- **Evropsko prvenstvo gluhih v košarki, Solun (Grčija), 24. junij–2. julij 2016**

V letu 2015 se je ŠZGS dogovorila z vrhunskim košarkarskim strokovnjakom Tonetom Krumpom za sodelovanje v projektu Solun 2016. Krump je pripravil zelo podroben program priprav, ki je bil finančno izredno zahteven, zato ga je po pogovorih s financerjem ZŠIS – POK nekoliko oklestil. Potem se je zgodilo, da je Krump konec marca odstopil, ker je ugotovil, da delo ne bi moglo biti opravljeno na ravni, ki jo pričakuje in zahteva tako od sebe in svojega štaba kakor tudi od igralcev. Položaj je bil neprijeten in ŠZGS je morala na hitro ukrepati ter poiskati novega trenerja, in to komaj dva meseca in pol pred EP. Vskočil je igralec Saša Lukić in se ponudil za trenerja. Po tehtnem razmisleku je ŠZGS sprejela njegovo ponudbo.

Bivanje v Solunu je potekalo brez večjih težav, le malo se je zatikalo pri prevozi na treninge v prvih dneh bivanja. Dvorane za treninge so bile neprimerne za vadbo, ker niso bile klimatizirane ali vsaj dobro prezračene, zunanje temperature pa so se povzpele nad 40 stopinj Celzija. Celotni stroški priprav in udeležbe reprezentance so bili znotraj okvira sredstev, ki jih je odobrila ZŠIS – POK, ki je financirala projekt.

Reprezentanca je štela le 11 igralcev, igralec Saša Lukić je opravljal tudi naloge trenerja, čeprav je bil na uradnem seznamu kot trener naveden Igor Cesar, ki pa je v resnici opravljal dela in naloge kondicijskega trenerja. Njegovo delo je bilo odlično izvedeno, saj je bil tudi dober motivator igralcev. V reprezentanci je kot maser in fizioterapevt sodeloval Sokol Kadrija, ki je imel podobne naloge tudi v slovenski rokometni reprezentanci.

Čeprav je imela reprezentanca na razpolago le dva dobra meseca priprav, je izpolnila zadani cilj in se uvrstila na olimpijske igre gluhih Deaflympics Samsun 2017. Igralci so si po tihem želeli boja za prva štiri mesta, in tudi to jim je uspelo. Dosegli bi lahko še več, če tega ne bi preprečila resna poškodba krilnega centra Jakofčiča v polfinalni tekmi proti Ukrajini, kjer smo ostali z enim centrom, Ukrajinci pa so imeli v igri štiri centre. Tako je slovenska košarkarska reprezentanca gluhih osvojila nehvaležno 4. mesto in si priigrala vstopnico za Deaflympics Samsun 2017.

Poznala se je velika obremenjenost Saše Lukića v vlogi trenerja pa tudi igralca, za uspešno vodenje v tem projektu pa mu gre zahvala.

- **Mednarodni teniški turnir gluhih, Portorož (Slovenija), 9.–10. september 2016**

V Portorožu je bil 9. in 10. septembra mednarodni teniški turnir gluhih pod imenom Slovenia Deaf Tennis Open 2016. Kljub trudu pri oglaševanju tega turnirja – odprli smo tudi žensko kategorijo – je bila udeležba tenisačev pod pričakovanji. Vendar so prišli teniški igralci in igralka s treh celin: Amerike (Ekvador), Azije (Indija) in Evrope (Nemčija, Slovaška, Madžarska, Turčija in Slovenija).

Predsednik ŠZGS je prisostvoval žrebanju in odprtju turnirja ter nagovoril udeležence, sekretar ŠZGS in sekretar ZDGNS pa sta vodila potek turnirja. Mednarodni turnir je osvojil Madžar Gabor Mathe, ki je v finalu premagal našega najboljšega igralca Marina Kegla. Tretje mesto je zasedel Ekvadorec Andres Vazquez. V ženski konkurenci je zmagala slovaška igralka Jana Janošikova, druga je bila Nemka Verena Fleckenstein, bron je osvojila Indijka Jafreen Shaik.

Slovenia Deaf Open 2016

Poročilo z rezultati smo dostavili Tobiazu Burzu, tehničnemu direktorju za tenis ICSD, in Dmitriju Rebrovu, izvršnemu direktorju ICSD. Na podlagi poročila je Marino Kegl napredoval na 9. mesto na svetovni lestvici gluhih tenisačev.

- **Državna prvenstva gluhih 2016**

V letu 2016 je bilo v sodelovanju z društvi gluhih in naglušnih Slovenije izvedenih 13 državnih prvenstev različnih športnih panog. Rezultati vseh državnih prvenstev so bili objavljeni na spletni strani ZDGNS in v glasilu Iz sveta tišine.

ŠPORTNA PANOGA	TERMIN	LOKACIJA
ŠAH – posamično in ekipno	13. 2. 2016	DGN Podravja Maribor – Dom invalidov
BADMINTON M/Ž	27. 2. 2016	DGN Posavja Krško – Športna dvorana Brežice
BOVLING – posamično/dvojice	12. 3. 2016	DGN Ljubljana – Bowling center Arena, BTC Ljubljana
KOŠARKA	19. 3. 2016	MDG Ljubljana – športna dvorana Gimnazije Bežigrad, Ljubljana
ODBOJKA M/Ž	2. 4. 2016	DGN Koroške – športna dvorana Radlje ob Dravi
BOVLING – trojice	9. 4. 2016	DGN Koper – Planet TUŠ, Koper
BALINANJE – dvojice	10. 9. 2016	MDGN Slovenske Konjice – balinišče v Športni dvorani Balinček, Rogaška Slatina
DVORANSKI NOGOMET	7. 5. 2016	DGN Severne Primorske – športna dvorana OŠ Milojke Štrukelj, Nova Gorica
BALINANJE – posamično	7. 5. 2016	MDGN Slovenske Konjice – balinišče v Športni dvorani Balinček, Rogaška Slatina
ŠPORTNI RIBOLOV	18. 6. 2016	DGN Posavja Krško – ribnik pri Mačkovcih pri Brestanici
ORIENTACIJSKI TEK M/Ž	2. 7. 2016	DGN Pomurja Murska Sobota – Dom borcev, Vaneča
ODBOJKA NA MIVKI M/Ž	27. 8. 2016	MDGN Velenje – Velenjsko jezero
BALINANJE – ekipno	3. 9. 2016	AURIS Kranj – balinarsko društvo Trata, Škofja Loka

- **Dogodek Športnik gluhih leta 2016**

Športna zveza gluhih vsako leto podeli naslove športnik leta tistim športnikom, ki so v preteklem letu dosegli najboljše rezultate. Laskavi naslov športnik leta je že drugič zapored prejel Tadej Enci, ki je v Torunu na Poljskem postal evropski prvak v dvoranski atletiki v teku na 400 metrov. Za najboljšo športnico je bila izbrana Sandra Legenič za strelske dosežke v slišišči ligi in na državnem prvenstvu invalidov. Za najboljšo ekipo leta 2016 so razglasili slovensko košarkarsko reprezentanco, ki je v grškem mestu Solun osvojila četrto mesto na evropskem prvenstvu gluhih v košarki.

- **Demonstracija zimskega športa krling**

Krling je moštveni šport, podoben balinanju, le da ga igramo na ledu s težkimi nabrušenimi kamni. Zimskošportna panoga je tudi v programu Mednarodnega komiteja za šport gluhih ICSD in Evropske športne zveze gluhih EDSO.

Gluhi športniki drugih držav že tekmujejo na evropskih in svetovnih prvenstvih ter olimpijskih igrah gluhih. Športna zveza gluhih Slovenije želi z novo športno disciplino spodbuditi zainteresirane, da se spoznajo s pravili krlinga.

V sodelovanju s Curling zvezo Slovenije je v februarju organizirala predstavitev krlinga v Ledeni dvorani Zalog, ki se ga je udeležilo 13 zainteresiranih gluhih in naglušnih.

- **Seja predsedstva Športne zveze gluhih Slovenije**

V soboto, 19. novembra 2016, je bila v veliki dvorani društva DGN Ljubljana redna letna seja predsedstva Športne zveze gluhih Slovenije (ŠZGS). Seje se je udeležilo enajst predstavnikov društev gluhih in naglušnih Slovenije oziroma vodij njihovih športnih sekcij kot članov predsedstva ŠZGS.

Na seji predsedstva ŠZGS so potrdili poročila izvedenih državnih prvenstev in mednarodnih športnih tekmovanj na ravni reprezentanc v letu 2016. Potrdili so tudi poročilo o delu predsednika ŠZGS Roberta Žlajpaha, ki si ves čas prizadeva, da šport gluhih povzdigne na višjo kakovostno raven. Člani predsedstva ŠZGS so sprejeli delovni načrt in okvirni finančni plan za leto 2017.

Anton Petrič

BREZPLAČNE INFORMACIJE, PREIZKUS TEHNIČNIH PRIPOMOČKOV IN BREZPLAČNA PRAVNA POMOČ S PODROČJA ZDRAVSTVENEGA IN INVALIDSKO POKOJNINSKEGA ZAVAROVANJA.

vsak delovni dan od 9 - 14 ure na voljo na

01 505 80 46 ali naglusni@zveza-gns.si

Spletna TV si že deset let uspešno utira pot v medijskem prostoru

Informacije spremljamo v številnih medijih, kot so radio, televizija, tiskani mediji, splet. Slišišča populacija si težko predstavlja, za kaj vse so gluhi in naglušni v tem pogledu prikrajšani. Na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije smo se odločili, da bomo to pomanjkljivost poskusili odpraviti. Zato smo januarja 2007 ustanovili Spletno TV. Naši cilji so bili zagotoviti informacije s podnapisi in znakovnim jezikom ter ustvarjati vsebine o življenju in delu gluhih, naglušnih in gluhoslepih, ki jih druge televizije ne vključujejo v svoje programe, ter usposabljanje lastne kadre. Programske vsebine Spletne TV so dostopne po sodobnih komunikacijskih kanalih, na www.gluhi.si, Youtube/Spletna TV in Facebook/SpletnaTV.

Ustvarjalci programa Spletne TV so tako slišišči kot gluhi, s čimer zagotavljamo učljivo delovno okolje.

Okvara sluha je tretja najpogostejša oblika invalidnosti na svetu

Po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije ima že vsak deseti prebivalec okvaro sluha. Skrb vzbujajoče je, da se število ljudi z okvaro sluha vsako leto povečuje. V Sloveniji živi okoli 1500 gluhih in 70.000 naglušnih oseb. Nekdanji predsednik Svetovne zveze gluhih Dragoljub Vukotič je kot enega največjih problemov gluhotepoudaril prav slabo informiranost. Prof. dr. Miha Žargi, nekdanji predstojnik Klinike za otorinolaringologijo, poudarja, da dosmrtna okvara sluha najbolj prizadene osebe v družbenem, komunikacijskem in intelektualnem smislu.

Prehiteli smo BBC

Lasten sistem informiranja je začela Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije postavljati v poznih se-

demdesetih letih in pri tem orala ledino. Leta 1979 je izšel prvi časopis Iz sveta tišine. Oktobra 1980 se je začela predvajati oddaja Prislunhimo tišini, ki že 37 let nastaja v koprodukciji TVS in Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ter velja za drugo najstarejšo oddajo na TVS. S produkcijo te oddaje smo postali pionirji tudi onkraj naših meja, saj se je televizijska hiša BBC šele leto dni pozneje lotila produkcije podobne oddaje z naslovom See Hear. Leta 1994 se je začela produkcija Video časopisa.

Mladen Veršič, predsednik ZDGNS, in dr. Ljerka Bizilj, direktorica Televizije Slovenija

Spletna TV je družbena inovacija

Mag. Aljoša Redžepovič, nekdanji sekretar zveze, se je leta 1988 o smernicah informiranja gluhih poučil na Tehničnem inštitutu za gluhe v Rochesteru v ZDA. Leta 2007 je zveza ustanovila Spletno TV, ki je bila za tisti čas prava mala revolucija.

Spletna TV je socialni program na državni ravni, ki je nastal zaradi potreb oseb z okvaro sluha. Obstoj tega medija je odvisen od sredstev Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij

Valerija Škof med poročanjem z mednarodnega dneva gluhih

in Ministrstva za kulturo RS. Na vsakoletne razpise za pridobitev teh sredstev se je treba prijaviti s smiselnim programom. Spletna TV sicer ni pridobitna dejavnost, kar tudi ni njen cilj.

Srce vsake uspešne televizije z lastno in gledljivo produkcijo so zlasti njeni ustvarjalci. Vsak s svojim delom prispeva v ta mozaik, v katerem je pomemben vsak detajl. Ko smo začeli Spletno TV, ni bilo novinarjev specialistov s področja okvar sluha. Zato smo začeli od začetka, z usposabljanji, teorijo smo udejanjali v praksi in na delavnicah usvajali znanje. Danes je kakovost vsebin naš standard. Ravnamo se po sodobnem medijskem poročanju in svoje kadre redno usposabljam. Objavljamo preverjene, verodostojne informacije, brez senzacij in populizma, čeprav so ti včasih bolj gledani. Kredibilnost si prislužiš z leti trdega dela.

Tina Grošelj, urednica Spletne TV, med intervjujem z Marinom Keglom, najboljšim gluhih tenisačem v Sloveniji

Ne želimo biti všečni, ampak ostati najboljši ponudnik vsebin za naše ciljno občinstvo

Od začetka januarja 2007 smo na Spletni TV objavili že približno 5000 različnih vsebin in dosegli milijonsko gledanost. Samo v letu 2016 si je pripevke Spletne TV ogledalo skoraj 264.000 ljudi.

Specializirani smo za raziskovalno novinarstvo s področja okvar sluha. Odkrivamo napake, diskriminacijo, spremljamo spreminjanje in izvajanje zakonodaje, soočamo mnenja in iščemo rešitve za boljše življenje gluhih in naglušnih. Spletna TV ponuja informativne, izobraževalne, dokumentarne, kulturne, zabavne in športne vsebine lastne produkcije. Čedalje bolj gledane pa so naše avtorske oddaje, kot so: Športaj z mano, Kulinarčni kotichek, Ali ste vedeli, Naredi si sam, Popolna preobrazba, P(O)stanimo zdravi, Obraz meseca in P(O)sebne zgodbe. Visoko gledanost dosegajo priredbe pravljic v znakovni jezik in prenosi športnih dogodkov gluhih – državna, evropska, svetovna prvenstva ter olimpijske igre gluhih. Bogat arhiv Spletne TV obsega velik del dragocene zgodovine dogodkov

in oseb z okvaro sluha, s čimer se ne more pohvaliti nobena druga televizija. Naše vsebine redno objavlja tudi 12 lokalnih televizij, s čimer je zagotovljena regijska pokritost.

Ekipe Spletne TV med intervjujem z Borutom Pahorjem, predsednikom RS

Prva samostojna serija in pomembne prelomnice

Od leta 2008 si prizadevamo za čim večjo dostopnost programskih vsebin TVS. Leto zatem sem kot urednica predstavila sistem informiranja gluhih s Spletno TV v Las Vegasu, kjer so se predstavljali podjetniki in ponudniki storitev za osebe z okvaro sluha z vsega sveta. Spletna TV je bila leta 2010 začetnica zagotavljanja dostopnih spletišč osebam z okvaro sluha, k čemur je šele pet let pozneje pozvala tudi Evropska komisija. Avstrijska fundacija za financiranje socialnih projektov je 2012 Spletno TV izpostavila kot najboljši medij za osebe z okvaro sluha v EU. Prvič smo v živo prenašali nastope slovenskih športnikov na olimpijskih igrah gluhih v Bolgariji. Spomladi 2016 smo ekskluzivno pokrivali ligo prvakov gluhih v dvoranskem nogometu v Španiji. Jeseni smo začeli predvajati prvo samostojno serijo z naslovom Preobrazba življenjskega stila, ki je gledalce v petnajstih delih nagovarjala k bolj zdravemu življenjskemu slogu. Neposredno smo vključili gluho osebo in postavili nov mejnik ter temelje za vse nadaljnje tovrstne šove.

Protagonisti serije Preobrazba življenjskega stila

Najpomembnejše so pohvale gledalcev

Spletna TV ima za naše uporabnike posebno vrednost nacionalnega pomena. Izvedene ankete so pokazale, da so anketiranci prav pri spremljanju naše Spletne TV izrazili največje zadovoljstvo. Od gledalcev redno prejemo tudi čestitke in pohvale. Uredništvo je veselo pozitivnih mnenj, da so oddaje koristne in poučne, še posebno pa je pomemben odziv gledalcev, ko nam sporočajo, da so pri gledanju spoznali številne novosti in da nas redno spremljajo. Zato gre pri tem jubileju zahvala vsem, ki so pripomogli, da je Spletna TV postala del vsakdanjika naših gluhih, naglušnih in gluhoslepih.

Kaj o Spletni TV pravijo tisti, ki ustvarjajo njen program

- **Samo Petrač, snemalec**

Že v srednji šoli, ko sem se šolal za grafičarja, sem se rad ukvarjal s fotografijo in snemanjem. Marjan Paveu, gluhi snemalec, ki je bil zaposlen na zvezi gluhih, me je povabil k sodelovanju kot asistenta. Kmalu je opazil mojo nadarjenost. Predlagal mi je, naj naredim tečaj za snemalca, ki ga je organizirala ZDGNS v sodelovanju z RTV. Po opravljenem izpitu sem kmalu začel samostojno delati. Pri tem mi je veliko pomagal Aljoša Redžepovič, takratni sekretar. Delam že vrsto let. Zelo pomembno je dobro sodelovanje z novinarji. Posnel sem že veliko različnih dogodkov. To delo zelo rad opravljam, moram pa biti zelo natančen. Vedeti je treba, kaj in kako posneti. S sodelavci na Spletni TV se dobro razumem. Hvala jim za podporo.

- **Anita Ivačič, novinarka**

Sedem let sodelovanja s Spletno TV me nagraduje predvsem z dobrim občutkom in zavedanjem, da je naš medij posredno zaslužen za marsikateri pozitiven premik v naši družbi – od uvedbe tolmačenja informativnih oddaj na nacionalni TV do večje prepoznavnosti znakovnega jezika, pravic in dosežkov oseb z okvaro sluha v širši družbi. Zato novinarsko delo za Spletno TV zame pomeni precej več od finančne nagrade, tako da si želim, da bi se lahko kadrovske in vsebinske širili ter še naprej delali dobro.

- **Valerija Škof, gluha novinarka in napovedovalka**

S Spletno TV sodelujem skoraj od začetka. Najprej sem bila napovedovalka, sčasoma pa me je začelo zanimati tudi poročanje. Od vsega začetka nas je vodila in učila naša urednica Tina Grošel. Veliko

nas je naučila. Pridobila sem ogromno znanja, izkušenj in samozavesti. Vsa leta rastem tudi osebnostno. Danes pokrivam skoraj vse teme, od politike in športa do kulinaričnih oddaj. Delo me zelo veseli, ker je dinamično. Idej mi nikoli ne zmanjka, čutim veselje in strast do tega dela. Kot zanimivost lahko povem, da sem z delom na Spletni TV napredovala tako v znanju znakovnega jezika kot tudi v poznavanju slovenskega knjižnega jezika. Kot gluhi osebi mi je seveda to izjemno pomembno, saj moram oba jezika zelo dobro obvladati, da lahko svoje delo čim bolje opravim. Naši gledalci velikokrat pohvalijo moje prispevke in prispevke kolegov. To je zame dodatna spodbuda za nadaljnje delo. S sodelavci lepo sodelujemo, dober tim smo.

- **Sabina Hmelina, novinarka**

Pred nekaj leti me je urednica Tina Grošel povabila k sodelovanju kot športno novinarko. Seveda sem povabilo z veseljem sprejela. Sem nekdanja olimpijska prvakinja v smučanju, in tako kot sem bila predana športu, sem danes predana Spletni TV in temu delu. Uživam pri delu, ker je dinamično, kreativno, daje mi tudi veliko svobode. Najpomembnejše pa je, da se gledalci iz naših prispevkov tudi kaj naučijo. Moja želja za prihodnje je, da bi se naučila tudi snemanja in montaže in da bi naš medij lahko še razširili in ponudili gledalcem še več vsebin.

- **Andrej Lakner, novinar in napovedovalec**

Delo novinarja, ki pokriva področje gluhih in naglušnih, gotovo zahteva obdobje uvajanja in prilagajanja. Na novo se je treba naučiti, kako pridobiti informacije, saj je znanje znakovnega jezika tukaj ključno za pogovor, sicer si vedno odvisen od tolmača. To delo je vsekakor izziv. Zahteva veliko potrpežljivosti in razumevanja. Veseli pa me, da sem dobil vpogled v svet tišine. Po drugi strani pa občutim tudi olajšanje, saj sem spoznal mnogo gluhih in naglušnih, ki živijo polno življenje in so srečnejši od marsikaterega slišočega človeka.

- **Nina Orešnik, napovedovalka**

Delo za Spletno TV mi veliko pomeni, ker ga opravljam z velikim veseljem. Na koncu dneva me najbolj veseli, da bodo gluhi in naglušni dobili informacije. Sodelovanje s sodelavci je super in zabavno. Veliko si pomagamo, drug drugega dopolnjujemo, kar je tudi prav, saj se tako učimo in rastemo skupaj.

Mag. Tina Grošel

Zakon o osebni asistenci

Državni zbor je s 70 glasovi za soglasno sprejel Zakon o osebni asistenci. Tako se je končala trnova pot sprejemanja zakona, ki so ga invalidi čakali več let. Z njim so ljudje z dolgotrajnimi telesnimi, duševnimi, intelektualnimi ali senzoričnimi okvarami pridobili pravico do uporabe osebne asistencije. To bodo lahko izkoriščali pri družbenih aktivnostih in osnovnih potrebah, kot so osebna higiena, oblačenje, hranjenje, v gospodinjstvu in drugih dnevni opravilih, pri gibanju in sporazumevanju.

Mladen Veršič, predsednik ZDGNS, si je kot enega svojih ciljev predsednikovanja ZDGNS postavil tudi sprejetje ZOA. (foto: Sašo Letonja)

Cilj Zakona o osebni asistenci (v nadaljevanju ZOA) je zagotoviti invalidom, da lahko živijo v skupnosti in enako kot drugi odločajo o svojem življenju. Zato se jim zagotavlja osebna asistencija na domu, delovnem mestu, pri izobraževanju in vključevanju v družbeno okolje. S sprejetjem tega zakona so bili poplačani tudi dolgoletni naporu Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije (v nadaljevanju ZDGNS). Zakon osebam z okvaro sluha prinaša osebno asistenco ali denarno nadomestilo. Zakonodajalec je v zadnjem predlogu odpravil tudi zgornjo starostno mejo upravičencev. Predlagatelji zakona, člani Nove Slovenije, sicer opozicijske stranke, niso skrivali zadovoljstva nad doseženim in dejstvom, da je bil zakon v državnem zboru soglasno sprejet: »V poslanski skupini NSi smo se ves čas srečevali s predstavniki Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, skupaj smo poskušali prispevati k boljši zakonodaji za gluhe in naglušne v Sloveniji. Ta naša skupna srečanja in prizadevanja v državnem zboru so pripomogla k temu, da smo vključili gluhe in naglušne v Zakon o osebni asistenci,« nam je v pisarni poslanske skupine Nova Slovenija razložila poslanka Iva Dimic.

Matjaž Juhart, sekretar ZDGNS, ki si ji ves čas tvorno prizadeval za sprejem tega zakona, ob sprejemu ni skrival zadovoljstva. »Ko se je ZDGNS seznanila s predlogom ZOA, smo predlagateljem s poudarkom omenili štiri ključna pričakovanja za naše uporabnike – gluhe, naglušne in gluhoslepe. Veseli nas, da so vsi štiri predlogi vključeni v aktualni ZOA. Dejstvo je, da zakon predvideva pravico tako za gluhe kot gluhoslepe. Drugič, uspelo nam je, da se število ur osebne asistencije določi na najmanj 30 ur. Tretji uspeh je, da se odpravi zgornja starostna omejitev. Ko bo zakon začel veljati, bodo torej pravico do osebne asistencije dobili tudi starejši od 65 let. Zanj in bistvena dodana vrednost zakona je v tem, da bodo upravičenci lahko namesto osebne asistencije izkoristili možnost komunikacijskega dodatka.«

Mladen Veršič, predsednik ZDGNS, si je kot enega svojih ciljev predsednikovanja ZDGNS postavil tudi sprejetje ZOA: »Na NSIOS sem govoril z Borisom Šuštaršičem in poudaril potrebo po sprejetju tega zakona. Nato sem obiskal vse poslanske skupine. Tudi sam sem gluh in sklenil sem, da je najboljše, da me vidijo in bodo tako najlažje razumeli probleme in potrebe nas gluhih. Seznanil sem jih, da zaostajamo na področju različnih pravic. V vseh poslanskih skupinah so me podprli.«

Anton Petrič, dolgoletni sodelavec ZDGNS, v sprejetju tega zakona vidi priložnost za manjšo odvisnost gluhih od svojih najbližjih in priložnost za lažje vključevanje v družbo: »Zdaj se bomo sami odločali, kako bomo stvari urejali, koga bomo prosili za pomoč. Življenje se mi bo izboljšalo. Postali bomo bolj samozavestni in pogumni za vključevanje v družbo slišičih.«

Poslanec v državnem zboru Jani Möderndorfer in član stranke SMC pravi, da osebe z okvaro sluha v zgodovini naše države in prejšnjega sistema poznajo najmanj pomoči države: »Ni naključje, da je tako, ker je invalidnost na zunaj nevidna. Gre za osebe, ki so navzven videti zdrave, delavne in pridne. Ko pa pogledamo na to invalidnost v osnovi, vidimo, da gre za težko invalidnost in izločenost iz družbe. Zato se ne pogovarjamo po naključju o osebah, ki imajo posebnost, to je komunikacijski dodatek. Kajti ti ljudje nikoli niso bili upravičeni do dodatka za pomoč in postrežbo, nobenih drugih sredstev niso prejeli in prepričan sem, da bodo ta sredstva končno prinesla možnost svobodne izbire, načina, da se bo lažje vključeval v družbo.«

Tudi Branko Gornjec, sekretar DGN Pomurja Murska Sobota, vidi v sprejetju ZOA zgodovinsko prelomnico, kajti, kot pravi: *»Gluhi in naglušni s sprejetjem tega zakona vstopamo v slovensko zakonodajo. Bili smo brez pravic. Na obrobju družbe. Po mojem mnenju obseg pravic ni toliko pomemben kot to, da nam neko pravico priznajo. Da se družba zaveda, da gluhi, naglušni, gluhoslepi obstajajo.«*

Zakon o osebni asistenci kot pogoj za uveljavljanje pravice do osebne asistencije tudi navaja, da bi moral invalid osebno asistenco potrebovati najmanj 30 ur na teden, da je star med 18 in 65 let ter da ni institucionaliziran. O pravici do osebne asistencije bodo odločali centri za socialno delo. Zakon predvideva še, da se tistim gluhim, slepim ali gluhoslepim uporabnikom, ki ne potrebujejo 30 ur storitev osebne asistencije na teden, ampak samo pomoč pri komunikaciji in spremstvu, odobri osebna asistenca v obsegu 30 ur na mesec.

Cilj ZOA je zagotoviti invalidom, da lahko živijo v skupnosti in enako kot drugi odločajo o svojem življenju. (foto: Sašo Letonja)

»Veseli nas, da ta zakon gluhim in gluhoslepim daje možnost osebne asistencije, saj tako gluhi kot tudi gluhoslepi potrebujejo osebne asistencije v vsakodnevem življenju. Kot nekateri potrebujejo dostop do toalet, zgradb, klančin, potrebujejo gluhi in gluhoslepi asistencije za komunikacijo s širšim okoljem. Vsak dan se srečujejo s situacijami, v katerih nimajo možnosti za tolmača. Ta asistent pa bo pomenil most med gluho osebo in sliščim svetom,« pojasnjuje Juhart. Tudi Anton Petrič kot ključni problem gluhih omenja osamljenost in pomanjkanje informacij, *»zato te osebe potrebujejo družbo. Med sebi enakimi ali pa da imajo nekoga ob sebi, ki lahko ustvari vez med gluhi in sliščimi.«*

Uporabnik lahko namesto 30 ur osebne asistencije na mesec izbere tudi denarno nadomestilo. Zanj se bodo lahko odločili gluhi od 18. leta starosti. Zgornja starostna meja upravičencev, ki je bila prej do 65. leta starosti, pa je zdaj odpravljena. Upravičenci bodo denar vsak mesec prejeli na

svoj transakcijski račun. Višina komunikacijskega dodatka bo natančno opredeljena šele v pravilniku, podzakonskem aktu ZOA, predvideva pa se, da bo njegova višina 150 evrov, do česar je kritičen Branko Gornjec: *»Ne zdi se mi prav, da je politika dodatek za pomoč in postrežbo opredelila na polovico DPP. Če so že šli v to, naj bi pustili polno – da je gluha oseba izenačena s slepo. Ne pa da je gluha oseba v prejemkih izenačena s slabovidno osebo.«*

Predsednik Veršič pravi, da se sam ne bo odločil za komunikacijskega asistenta, ampak za dodatek, ki ga bo porabil za, na primer, *»prevoz do gluhega prijatelja, kjer se bom lahko pogovarjal in se dobro počutil. Če bom osamljen, lahko tudi koga povabil k sebi domov in mu plačam prevoz, in se bom spet počutil boljše. Zelo dobro vem, da je največji problem gluhih osamljenost. Trpijo, ker nimajo družbe. Zato so ta sredstva pomembna, pomagala bodo in zmanjšala to trpljenje.«*

Upravičenci do komunikacijskega dodatka ga bodo lahko porabili po lastni presoji, saj zakon ne določa, za kaj naj bi se ta denar porabil. Anton Petrič pojasnjuje, da bodo gluhi sami odločali o razporeditvi teh sredstev, ugiba pa, da bodo denar namenili za prevozne stroške do svojih gluhih prijateljev ali društva, saj se zaradi komunikacijske ovire najpogosteje družijo s sebi enakimi: *»Najpogosteje se osebe z okvaro sluha družijo v društvu. Tam imajo več možnosti, da si izmenjajo informacije med sebi enakimi. Problem pa je, da veliko gluhih živi daleč stran od društva. S prevozom do društva imajo veliko stroškov.«* Sam pa bo s tem denarjem svojim najbližjim simbolično povrnil za vso njihovo nesebično pomoč: *»V preteklosti so mi vedno pomagali družinski člani, prijatelji, in to brezplačno. Bilo mi je nerodno. Žrtvovali so svoj čas zame, imeli so stroške. Ker imam izgubo sluha, se ne morem povezati z okoljem in vedno prosim, prosim ... Nerodno. Zdaj ko bom dobil dodatek, mi bo lažje, ker jim bom lahko nekako povrnil stroške njihove pomoči.«*

Izvajalci osebne asistencije za osebe z okvaro sluha ali dvojno senzorno okvaro bodo komunikacijski asistenti, ki pa niso tolmači slovenskega znakovnega jezika.

»Tolmač je po Zakonu o uporabi slovenskega znakovnega jezika poklic in mora imeti za opravljanje tega dela certifikat. Osebni asistent pa je spremljevalec, pomočnik pri komunikaciji – osnovni komunikaciji. Ni kvalificiran za tolmačenje, temveč gre za laično pomoč, spremstvo,« pojasnjuje razliko med tolmačem in komunikacijskim asistentom Tanja Dular.

Osebnostno asistenco kot nepridobitno dejavnost bodo lahko izvajale dobrodelne organizacije, organizacije za samopomoč in invalidske organizacije, zavodi in samostojni podjetniki. Osebnostni asistenti bodo morali biti zaposleni pri izvajalcu osebne asistencije ali biti z njim v pogodbenem razmerju. Izvajalcem bo zahtevke poravnalo Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Cena ure storitve osebne asistencije bo določena pozneje, pokriti pa mora vse stroške zaposlovanja osebnostnih asistentov in stroške, povezane z organizacijo in izvajanjem osebne asistencije. Zato je za vse, ki bi želeli, da bi njihov partner ali sorodnik izvajal storitev komunikacijskega asistenta, pomembno, da *»bo moral vsak, ki bo želel opravljati to dejavnost, odpreti s. p. ali pa se zaposliti pri izvajalcu za to delo,«* razlaga Dularjeva.

Izvajalci osebne asistencije bi lahko bila tudi društva gluhih in naglušnih, morda vsaj tista, ki so to dejavnost opravljala že v preteklosti. *»Naše društvo jo izvaja na domovih naših uporabnikov. Ves čas spremljamo zadovoljstvo uporabnikov. Zadovoljstvo je dvojno. Po eni strani pomagamo gluhim starejšim in tistim z dodatnimi težavami, po drugi pa rešujemo brezposelnost mlajših gluhih. To je pomoč invalidu, že do zdaj pa se je v praksi pokazalo, da je to pozitivno, in upam, da bo tako tudi v prihodnje,«* pravi Boris Horvat, predsednik DGN Auris Kranj. Kot ključno znanje za vse izvajalce posebej omenja: *»Za izvajanje asistencije našim uporabnikom je nujno znanje znakovnega jezika in poznavanje problematike invalidnosti. To je populacija, ki ne more zaposlovati vseh asistentov, ker je le komunikacijska ovira.«* Branko Gornjec pa dodaja tudi obvezno poznavanje zakonitosti in delovanja tehničnih pripomočkov.

Metka Knez je gluhoslepa in prejema dodatek za pomoč in postrežbo. Najverjetneje se bo odločila za 30-urno osebno asistenco na mesec, saj pomoč osebnostnega asistenta potrebuje za spremstvo in pri gospodinjskih opravilih, na primer *»pri pripravi hrane in čiščenju, opravilih, ki jih zaradi svoje invalidnosti ne zmorem sama. Velikokrat grem v društvo gluhih ali na zvezo in potrebujem pomoč, da me pride asistent iskat domov in greva skupaj na prevoz. Poleg tega velikokrat potrebujem pomoč pri spremstvu na banko, pošto, k zdravniku,*

saj je pri teh opravkih velika ovira komunikacija.« Ob tem pa Tanja Dular poudarja, da bodo morali uporabniki, ki že prejema DPP po Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ali kakšne druge prejemke, zaradi potrebe po negi in pomoči *»polovico tega dodatka nameniti za storitev osebne asistencije. Na primer, če ima gluhoslepi ali slepi DPP že po SPIZU in se bo odločil za 30 ur asistencije mesečno, bo moral dati polovico svojega dodatka za sofinanciranje.«*

Invalidi bodo morali najmanj do 30. junija 2018 počakati na podzakonski akt oziroma poseben pravilnik, ki bo urejal pogoje za upravičence po tem zakonu. Ta bo zelo natančno tudi opredelil vstopni prag za osebe z okvaro sluha. Tudi pri določanju teh meril bo veljalo načelo Nič o invalidih brez invalidov.

»Zagotovo bomo na ministrstvu kmalu predstavili pričakovanja in obenem poudarili, da želimo predstavnik v delovni skupini,« poudarja Matjaž Juhart. O vstopnih merilih se je že posvetovala tudi delovna skupina na ZDGNS: *»Na delovnem sestanku na zvezi smo zavzeli stališče, da naj bi bil vstopni prag po Fowlerju 90 %. To je zelo delikatno. Če ima nekdo 89 %, mu to ne pripada. Po mojem bi bil bolj pravičen postopen vstopni prag,«* razmišlja Boris Horvat in dodaja: *»V delovni skupini na zvezi smo se pogovarjali tudi o tem, da ne bi bil pogoj znanje SZJ ali pravica do vavčerjev, ampak samo odstotek izgube sluha po Fowlerju.«*

Projektno financiranje osebne asistencije se konča 31. 12. 2018. Zakon določa, da bodo centri za socialno delo takoj po uveljavitvi pravilnika začeli postopke ugotavljanja pravice do osebne asistencije. Časa bo le pol leta, da bodo upravičenci do osebne asistencije imeli odločbo do 1. 1. 2019, ko zakon stopi v veljavo. Predlagatelji zakona so zapisali, da bo za izvajanje zakona na leto treba zagotoviti osem milijonov sredstev. Vendar takrat še niso vedeli, da se bo komunikacijski dodatek razširil na uporabnike, starejše od 65 let, tako da so grobe ocene stroškov deset milijonov letno. V vmesnem času, do začetka izvajanja Zakona o osebni asistenci, pa naj bi poslanci pripravili tudi Zakon o dolgotrajni oskrbi.

Mag. Tina Grošelj

PIŠITE V NAŠE GLASILO

urednistvo.ist@zveza-gns.si

Stroški izgube sluha so za državo veliko višji kot preventiva in rehabilitacija

Izguba sluha je ena izmed najzahtevnejših zdravstvenih in socialnih vprašanj, s katerimi se srečuje Evropa. Žal so težave, ki jih povzroča izguba sluha, še vedno prevečkrat prezrte, obenem pa se tudi zanemarjajo večji stroški oskrbe oseb, katerih zdravstveno stanje se zaradi izgube sluha lahko bistveno bolj poslabša, kot bi se sicer.

Bistveno za naše uspešno vsakdanje delovanje tako v smislu produktivnega življenja kot dobrega počutja so kakovostne socialne povezave, katerih osnova je spodobnost komunikacije, na katero pa izguba sluha pomembno vpliva.

Nezmožnost ali okrnjena zmožnost slišanja tako vpliva na ljudi na vseh področjih življenja. Toda ta vpliv je pogosto neopažen, prezrt.

Narejenih je izjemno veliko raziskav, ki dokazujejo vpliv izgube sluha na zdravstveno in psihosocialno stanje ljudi. Nekaj ključnih dejstev, ki so sicer objavljena v različnih publikacijah, so v svoji študiji zbrali Lamb, Sue Archbold in Ciaran O'Neill ter ugotovitve objavili v članku *Adult Hearing Loss: Europe's growing challenge*.

- 51 milijonov odraslih po vsej Evropi se srečuje z izgubo sluha, število pa še narašča (EFHOH 2016).
- Izguba sluha je v Zahodni Evropi najpogostejša invalidnost pri osebah, starejših od 70 let (Davis 2016).
- Osebe s hudo izgubo sluha so petkrat pogosteje podvržene tveganju za razvoj demence v nasprotju s slišječimi osebami (Lin 2012).
- Osebe, ki so sluh izgubile v starosti, se pogosteje srečujejo s socialno izolacijo in imajo posledično tudi več težav na področju duševnega zdravja (Shield 2006).
- Starejši ljudje z izgubo sluha so dvakrat pogosteje podvrženi depresiji kot tisti brez izgube sluha (Mathews 2013), obenem pa je tudi močno povečano tveganje za razvoj hujših oblik depresije (Davis 2011).
- Socialna izolacija močno vpliva na zdravje (Cohen 1995); pri starejših oseba je močna povezava med izgubo sluha in kognitivnim upadom (Lin 2013) ter duševnimi boleznimi in demenco (Lin 2011) in zgodnejšim umiranjem (Friburg 2014, Contrera 2015).

- Izguba sluha je povezana tudi z večjo uporabo zdravstvenih in socialnih storitev.
- Pri osebah z izgubo sluha je žal pogostejša tudi brezposelnost ali zaposlenost na slabše plačanih delovnih mestih (Kochkin 2015).

Zato se v zadnjem obdobju čedalje pogosteje srečujemo z uporabo slušnih aparatov (SA) in različnih vsadkov. Četudi veliko ljudi njihovo uporabo zavrača, so se izkazali kot izjemno koristni, saj tako SA kot vsadki zelo pozitivno vplivajo na življenja oseb z izgubo sluha in so dolgoročno tudi dobra naložba v zdravje, kar pomeni tudi stroškovno učinkovitost.

Od leve proti desni Mark Laureyns (AEA), Shelly Chadha (WHO), Lidia Best (EFHOH), Roberta Metsola (MEP), Mel Gregory, Laurence Hartmann

Uporaba SA in različnih vsadkov povečuje zaposljivost ter s tem omogoča boljšo skrb zase, poleg tega njihova uporaba pri starejših osebah zavira upad kognitivnih sposobnosti.

V primerjavi s preteklimi leti se kljub vsemu kaže večje zavedanje pomena sluha, na kar vsekakor vpliva tudi dobra organiziranost naglušnih oseb po vsej Evropi, ki s svojim delovanjem opozarjajo na svoje potrebe.

Narejenih je več primerjalnih študij, ki kažejo, kako velike razlike med uporabo SA in vsadkov so v Evropi. Za primerjavo lahko omenimo, da je znan podatek, da v Španiji uporablja SA 2,8 osebe na 1000 prebivalcev, v nasprotju z Dansko, kjer slušni aparat uporablja 22,4 osebe na 1000 prebivalcev.

Žal v današnjem svetu pogosto obstaja prepričanje, da je dovolj ustrezen preprost slušni aparat. Teга predpišejo na recept, nekako za vse podobnega. Toda študije v evropskih državah, ki imajo

najboljši dostop do slušnih aparatov, kot je npr. Danska, dokazujejo, da so stroški, povezani z uporabo drugih socialnozdravstvenih storitev, ki nastanejo zaradi izgube sluha, posledično nižji kot v državah, kjer ni tako dobro poskrbljeno za osebe z izgubo sluha.

Zanimiv je tudi podatek, da je v številnih državah dostopnost do možnosti implantacije s polževim vsadkom po raziskavi Raine in drugih ocenjena na le 5 % od vseh ljudi, ki bi sicer imeli korist od vsadka. V Sloveniji je možnost pridobitve polževega vsadka dobra, težava se večkrat pojavlja pri ljudeh samih, ki se za poseg ne odločijo ali so premalo motivirani za proces rehabilitacije.

Povzamemo lahko, da so SA izjemno pomembni pri krepitvi komunikacije in prinašajo dolgotrajno korist ter omogočajo višjo kakovost življenja, manjša tveganja za nastanek zdravstvenih težav, kot so demenca, depresija in različna stanja na področju duševnega zdravja, ki jih povzročata tudi socialna izključenost.

Prav tako so ljudje po implantaciji s polževim vsadkom opisovali izjemno velike spremembe v svojem življenju, izboljšano možnost komunikacije, bistveno manjšo odvisnost in manj zdravstvenih težav, obenem pa tudi ohranjanje svojih delovnih mest in sposobnosti skrbi zase ter za svojo družino.

Možnosti za reševanje komunikacijskih in zdravstvenih težav, povezanih z izgubo sluha, niso bile nikoli tako velike, kot so danes. To omogoča izjemen napredek na področju SA in vsadkov, za katerega lahko rečemo, da je revolucionaren.

Dostopnost do SA in vsadkov se je bistveno popravila, četudi še vedno obstaja nerazumevanje potrebe po kakovostnih in funkcionalno najustrežnejših SA.

Izguba sluha ima izjemno velik vpliv tako na posameznika kot na družbo. Oskrba s SA in vsadki je sicer en način reševanja težave, nujno pa je treba uvesti tudi preventivne programe tako pri otrocih kot pri odraslih. Predvsem velja spodbujati ljudi pri večjem zavedanju pomena sluha in njegovega varovanja. Nujno je tudi skrbeti za dobro organizirano zgodnjo oskrbo oseb z izgubo sluha ter ustrezno rehabilitacijo, predvsem s psihosocialno podporo.

Prav tako je nujno omogočanje dostopnosti do kakovostnih, za posameznika funkcionalno najustrežnejših SA, ki so zdaj marsikje pravzaprav nedostopni ali le težko dostopni, saj je cena izjemno visoka.

Prav tako je treba slediti razvojnim smernicam za dostopnost drugih storitev, kot so različne oblike sprotnega zapisovanja govora v besedišče, saj šele ta oblika naglušnim in oglušelim osebam po večini omogoča razumevanje v zahtevnejših, hrupnejših okoljih. Nujno je tudi upoštevati EU-standarde, ki se oblikujejo tudi s pomočjo in sodelovanjem z uporabniki različnih vsadkov in aparatov.

Darja Pajk, podpredsednica ZDGNS, in Marcel Bobeldijk, predsednik EFHOH

Tako v Evropi kot po svetu je vse več podatkov, kako izguba sluha množice ljudi vpliva na gospodarstvo, saj naraščajo potrebe po zdravstvenih in socialnih storitvah, s tem pa tudi stroški.

Letni ekonomski stroški v evropskih državah so bili ocenjeni na neverjetne višine:

- Nemčija: 30 milijard evrov
- Francija: 22 milijard evrov
- Združeno kraljestvo: 22 milijard evrov
- Italija: 22 milijard evrov
- Španija: 16 milijard evrov
- Poljska: 14 milijard evrov
- Nizozemska: 6 milijard evrov (Duthey 2013)

Ugotovljeno je, da so stroški nepravočasno odkrite in nezdravljene okvare bistveno večji kakor pravočasno odkritje in ustrezna rehabilitacija. (O'Neil et al. 2016)

Treba je spremeniti način razmišljanja in začeti sistematično delati na področju varovanja sluha.

Na nujnost potrebe po ozaveščanju in ukrepanju se je opozorilo tudi na srečanju, ki je potekalo prvega marca v Bruslju v stavbi evropskega parlamenta pod okriljem evropske poslanke Helge Stevens.

Udeležbo predstavnikov Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije (ZDGNS) na tem pomembnem dogodku je omogočila pisarna slovenske poslanke Romane Tomc, ki se je na jutranjem srečanju s podpredsednico ZDGNS seznanila s problematiko naglušnosti in naraščajočim številom uporabnikov slušnih aparatov ter nujnostjo po preventivnem delovanju.

Na srečanju so tako svoje poglede na to, ali se v svetu dela dovolj za osebe z izgubo sluha, podali predstavniki Svetovne zdravstvene organizacije, predstavnik EHIMA (European Hearing Instruments Manufacturers Association), AEA (European Association of Hearing Aid Professionals) ter Lida Smolarek Best kot predstavnica EFHOH. Srečanja takšne vrste so vsekakor potrebna, saj le tako lahko izstopamo iz svojih okvirov in rušimo predsodke.

Vir:

- www.earfoundation.org.uk

Povzela: Darja Pajk

Iz naših društev

Ustanovitev samopomočne skupine za osebe s polžkovim vsadkom – Kohlearji MDGN Velenje

Lani se je predsedniku društva MDGN Velenje, Francu Forštnerju, porodila ideja o ustanovitvi skupine za samopomoč za osebe s polžkovim vsadkom. Pripravil je program in se odločil idejo tudi uresničiti. Tako je v torek, 4. 4. 2017, sklical ustanovno srečanje, na katerega je povabil vse člane društva s polžkovim vsadkom. Nekaj se jih je na povabilo odzvalo, nekaj pa opravičilo zaradi drugih obveznosti.

Uvodni pozdrav

Predsednik je vse navzoče najprej lepo pozdravil in jim povedal, da je takšna skupina prva in trenutno edina v Sloveniji, nato pa jih je pozval, da razmislijo

o imenu skupine. Po kratki debati so se vsi strinjali, da je najprimernejše ime »Kohlearji«.

Skupina za samopomoč oseb s polžkovim vsadkom

Sledila je kratka predstavitev programa skupine. Predsednik je povedal, da se bo skupina sestajala po potrebi in da se lahko člani kadar koli obrnejo na društvo. Med seboj si bodo pomagali, se podpirali in si izmenjevali izkušnje. Namen skupine je predvsem:

- druženje,
- pogovor o težavah,

- svetovanje,
- pomoč in svetovanje v zvezi s tehničnimi pripomočki,
- podpora za lažje življenje,
- pomoč pri težavah otrok s polžkovim vsadkom,
- izmenjava informacij,
- zbiranje predlogov.

Dodal je še, da je zelo pomembno, da gredo večkrat na nastavitve oz. tako imenovane fittinge vsadka.

Člani nove skupine so si med seboj izmenjali izkušnje o baterijah, različnih modelih polžkovih vsadkov in drugih tehničnih pripomočkih. Ob koncu srečanja so preizkusili še društveno indukcijsko zanko.

Vsi udeleženci srečanja so se predsedniku zahvalili za izpeljano idejo in povedali, da so izvedeli marsikaj novega. Odšli so zadovoljni in polni novih informacij.

Janja Krajnc

Dnevni center za starejše gluhe, naglušne in gluhoslepe

Starejši gluhi, naglušni in gluhoslepi se lahko vključijo v program Dnevni center, kjer s sodelovanjem v različnih aktivnostih ohranjajo svojo psihosocialno vitalnost, se družijo s sebi enakimi in aktivno preživljajo prosti čas. V društvu izvajamo program od ponedeljka do petka od 8. do 14. ure. Ob ponedeljkih, torkih in sredah aktivnosti potekajo v društvu (praktične delavnice, npr. origami, velikonočna delavnica, izdelovanje okraskov, kuharski tečaj, bralne urice), ob četrtek in petkih pa po navadi organiziramo krajši sprehod (npr. na Rožnik ali po Ljubljani) oziroma si ogledamo kakšno zanimivo razstavo. Tako smo si letos že ogledali razsta-

Dnevni center na sprehodu

vo o čipkah v Slovenskem etnografskem muzeju, prenovljeno Plečnikovo hišo v Trnovem, Ledeno deželo (skulpture iz ledu), Ljubljanski grad, sejem Dom in Avtomobilski salon. Ker radi tudi vrtnarimo, bomo v teh pomladnih mesecih poskrbeli, da bo okolica društva lepo urejena in bodo člane in druge obiskovalce pozdravile cvetlice, na našem

Šopek sredi gozda

začimbnem vrtu pa bodo spet lepo dišale raznovrstne dišavnice. V Dnevnom centru, ki povezuje uporabnike in jim daje občutek vključenosti in vrednosti, nam zato ni nikoli dolgčas. Pri izvajanju programa nam finančno pomagata FIHO in MOL – Oddelek za zdravje in socialno varstvo.

Tine Jenko

2. sejem sodobne medicine Medical v Gornji Radgoni

Društvo gluhih in naglušnih Pomurja se je udeležilo 2. mednarodnega sejma sodobne medicine, ki je potekal v Gornji Radgoni od 6. do 8. aprila 2017. Sejma se je udeležilo veliko število razstavljavcev iz več držav, ki so ponujali številna brezplačna merjenja in posvetovanja. Imeli so tudi pestro ponudbo in širok nabor izdelkov. Naše društvo je obiskovalcem ponujalo svetovanje o nabavi in nošenju slušnih aparatov, tehničnih pripomočkov, ugodnosti in še posebej o pravicah oseb z okvaro sluha. Obiskovalce smo ozaveščali tudi o tem, s kakšnimi ovirami se srečujejo osebe z okvaro sluha v vsakdanjem življenju in kako jih uspešno

odpravljati. V petek, 7. aprila, pa smo v okviru sejma skupaj z URI Soča izvedli tudi okroglo mizo na temo Zaposlitvena rehabilitacija. V uvodu so vse navzoče pozdravili Branko Gornjec, DGN Pomurja, Janez Erjavec, predsednik uprave Pomurskega sejma Gornja Radgona, in Metka Teržan, dr. med., URI Soča. Na okrogli mizi so bili govorniki Cveto Uršič, MDDSZ, Dane Kastelic, Zveza paraplegikov Slovenije, Ivan Recek, Društvo revmatikov Pomurja, in predstavniki URI Soča Miroslava Nemeč, Ksenija Šterman, dr. med. spec., dr. Aleksandra Tabaj, mag. Valentina Breclj in Zlatko Perič.

Bojan Poredoš

Predstavitvena stojnica

Obiskovalci okrogle mize

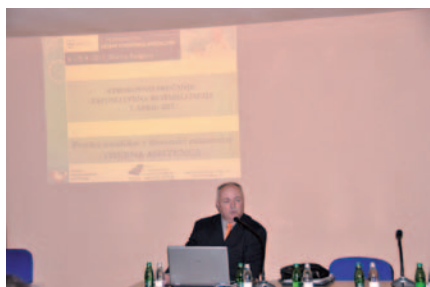
Valentina Breclj

Metka Teržan

Aleksandra Tabaj

Dane Kastelic

Cveto Uršič

Branko Gornjec

Hedvika Bratina

»V srednji šoli sem pri pouku opazila, da moj sluh peša. Razlage nisem več slišala razločno, tudi šepetanja sošolk ne več,« nam uvodoma razloži Hedvika, kako se je pri njej začela otoskleroza.

Zato se je odločila za pregled pri zdravniku specialistu. Ta je sicer ugotovil, da nekaj ni v redu, a se ni odločil za nadaljnjo diagnostiko. Svetoval ji je, da se pozneje oglasi na ponovni pregled. Kako je preživljala naslednje dneve, si lahko predstavljate: »Ti dnevi so bili grozni. Ta čas je bil grozen. Spopadanje s tišino. Oddaljenost glasov. Glasovi, ki so prihajali so bili daleč. Svet okrog mene je postajal čedalje tišji.«

Hedvika Bratina v cilju maratona

Hedviki se je življenje popolnoma spremenilo. Počasi je začela izgubljati prijatelje, vse manj se je posvečala dejavnostim, ki so jo veselile. Opustila je dramski krožek, gledališče in nedeljske plese. Zaprla se je v svet tišine: »Dobesedno bežala sem mimo sosedovih hiš, ker sem se bala, da me bo kdo ogovoril. V roke mi je prišla neka brošura, v kateri sem se seznanila z okvarami sluha. Zelo natančno je bilo napisano. In ko se mi je po letu ali letu in pol sluh po nekem prehladu močno poslabšal, sem že malo sumila, da gre za otosklerozo. Vendar sem vseeno čakala in upala, da se bo sluh povrnil. Potem pa sem se le odpravila nazaj k zdravniku na ponovni pregled. Kar naravnost sem vprašala: 'Kaj pa, če je otoskleroza?' Takrat je povsili pogled. To se pravi, da sem zadela. Diagnoza je bila otosklero-

za. Napoved ni bila obetavna. Sluh naj bi se poslabšal do popolne izgube.«

Zdravnik je Hedviki svetoval slušni aparat, vendar ji ta najprej ni pomagal: »To je tako ropotalo in šumelo. Seveda sem se morala počasi navajati na aparat. Tak nasvet sem dobila. Urica, dve urici. A jaz sem bila nepotrpežljiva. V treh tednih sem se navadila. Sicer s hudimi glavoboli, ki so še dolgo trajali.«

Včlanila se je v Društvo gluhih in naglušnih Celje. Vsakih pet let je imela pregled pri zdravniku v Ljubljani. Pri 36 letih starosti je izvedela za operacijo, ki bi lahko pomagala: »Logopedinja Marija Dobrota mi je rekla: 'Veste kaj, vaš primer je pa mogoče operirati. Pri nas že tri leta to počnemo.' 'Res,' sem rekla, 'to bom pa šla.' In sem se odločila za operacijo. Najprej na enem ušesu, naslednje leto pa še na drugem. Fantastično. Dve leti sem bila brez slušnega aparata.«

Pozneje se ji je sluh spet poslabšal. Zdaj uporablja nadstandardni slušni aparat in z njim sliši skoraj normalno. A kot pravi, se ta sluh ne more primerjati z zdravim, kakršnega se spominja. Za otoskleroza je zbolela tudi ena izmed Hedvikinih hčera: »Po tridesetem letu je imela močan prehlad in potem se ji sluh ni povrnil.«

Hči se je odločila za operacijo in zdaj sliši normalno. Hedvika pa vsem, ki se spoprijemajo z izgubo sluha ali katero drugo težko boleznijo, svetuje, naj se ob tem vedno najprej obrnejo na družino. Družina je tista, ki daje oporo, razumevanje in pomoč: »Potem pa najti nekaj, v čemer smo uspešni, v čemer se dvigujemo, da si tlakujemo tla. Nikar si ne govorimo, zdaj ne slišim in zato ne zmorem. Ne, tako ne gre. Vsak lahko dela na nekem področju. Treba je najti pot. Postati uspešen in si dvigniti samozavest, to je pomembno.«

Maja Ferjančič

Samo eden sem; pa vendar sem nekdo. Ne morem narediti vsega; pa vendar lahko kaj naredim. Ne bom zavrnil tistega, kar zmorem. (Helen Keller)

Spomini

Odkar sem v letih od 1939 do 1940 zaradi bolezni (meningitisa) popolnoma oglušela, se nam je v družini sesul svet. Obiskovala sem 3. razred Osnovne šole »Mladika« na Ptuju in ga tudi končala. Spominjam se, da sem še tik pred oglušelostjo razločno slišala korakanje nemške vojske in petje nemške

Ivica Burggraf

himne. Kot otroka me seveda ni zanimalo, kako in kaj pomeni zasedba oziroma okupacija Jugoslavije.

Bilo je veliko žalosti in predvsem vprašanj, zakaj sem prav jaz oglušela, nekaj mesecev zatem pa sem dobila vabilo za obisk gluhonemnice v zavod v Gradcu v Avstriji. Šola oziroma zavod v Ljubljani takrat ni deloval. Veliko gluhih otrok je bilo poslanih v zavod v Eggenberg v Gradcu. Lastnice zavoda so bile nune.

Nov svet, vse v tišini, pa vendar mi je šlo dobro po zaslugi sošolke Sonje, ki mi je bila v veliko pomoč v vsem novem. Šolanje v zavodu je štiri leta in pol potekalo v redu, kljub občasnim bombnim napadom in opozorilnim alarmom, ki so bili vse pogostejši.

Marca 1945 je prišel moj oče in me odpeljal nazaj na Ptuj. Nekaj dni pozneje je na zavod padla bomba. Bilo je veliko poškodovanih, žrtve pa so bile tudi deklice iz okolice Ptuja.

Vojna je pustila velike posledice, ki so bile vidne pri vseh otrocih, saj so doživeli veliko stresov in predvsem veliko strahu. Sošolka Sonja je ostala moja prijateljica vse življenje, do svoje smrti. Ostali so spomini in knjige, ki jih zelo rada berem že od časa, ko sem izgubila sluh. Knjiga te nikoli ne razočara, saj je zlati ključ do kulture in znanja.

Ivica Burggraf

Spletna TV je globalni medij, ki informira in izobražuje s sliko, tekstom, znakovnim jezikom ter z zvokom.

Spletno informiranje je celovito, ažurno, relevantno ter časovno in prostorsko neomejeno.

Vabimo vas k ogledu naših prispevkov, ki so s klikom dostopni na spletni strani Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije www.zveza-gns.si.

Kuharska delavnica

V Društvu smo opazili čedalje večjo socialno problematiko številnih članov, od upokojencev do mladih z najnižjimi osebnimi dohodki in brezposelnih članov. Zato že več let organiziramo kuharske delavnice, ki jih vodijo naši prostovoljci, člani društva. Tudi letos si bomo prizadevali za nadaljevanje delavnic kuhanja, saj tako člane naučimo, kako se pripravijo številne poceni in okusne jedi, ki jih na koncu tudi vsi pokusimo. Obenem pa ob prijetnem druženju ob torkih poskrbimo še za druge dejavnosti in ob druženju še za izmenjavo medsebojnih izkušenj. Med seboj si izmenjujemo recepte, ki jih objavimo tudi v društvenih medijih (spletna stran, e-pošta, Facebook, Naš glas, info okrogle mize). Člani so izjemno zadovoljni z izvedbo kuharskih delavnic. Vsem prostovoljcem se iskreno zahvaljujemo za vso pomoč pri pripravi, organizaciji in izvedbi teh delavnic. Pri njihovi izvedbi nam občasno pomaga tudi Rdeči križ Maribor s

V kuhinji ni bilo gneče.

Hrana je bila res okusna.

paketi hrane, tako da se zahvaljujemo tudi vodstvu Rdečega križa Maribor za nesebično pomoč, s katero smo številnim članom vsaj nekoliko ublažili stisko. Za naše delavnice pa so izvedeli tudi v Zagrebu. Marca smo tako ob sodelovanju Mihaele Škrlić Brglez organizirali izlet v »Malo šolo kuhanja« v Zagrebu. V sklopu projekta Looking for cooking, ki ga vodi zadruga UNUO, se usposablajo in učijo kuhanja osebe z različnimi invalidnostmi, in s tem povečajo svoje zmožnosti za zaposlitev. Tako smo tokrat skupaj pripravili tradicionalno zagrebško jed »zlevka«, zlivanko, in jo na koncu tudi vsi pokusili. Člani so bili izjemno zadovoljni z izvedbo kuharskih delavnic in ogledom znamenitosti mesta Zagreb pod vodstvom turistične vodnice Marjete Trkman Kravar.

Milan Kotnik

Izlet v Zagreb

Sobota, 18. marca, se je zbudila v turobno, megleno jutro. Samo da ne bi bilo dežja ... Dežnik, hop v torbo za vsak primer! Zbor udeležencev izleta je bil ob 8. 15 pred Sparom v Žabji vasi. Hitro se preštejmo, biti nas mora 18. Vsi smo, lahko se odpeljemo. Šofer Jože nas odpelje po avtocesti mimo Brežic na mejni prehod Obrežje. Mejo prestopimo brez težav in kmalu se znajdemo v predmestju Zagreba. Še malo in prispemo na končni cilj – stari del mesta Zagreba. Tam nas pričaka vodnica Marjeta Trkmar Kravar. Pristrčno nas pozdravi, pove krajši uvodni govor, razdeli brošure o Zagrebu. Tudi Geni ima nekaj za nas: vsak dobi masleni rogljiček

Na Trgu bana Jelačića

in vodo. Nato se odpravimo na ogled mesta. Izvedemo, da v Zagrebu živi skoraj milijon ljudi – polovica

Slovenije. Vodnica Marjeta visoko v zrak drži dežnik, mi pa hodimo za njo kot piščanci za kokljo. Jasno, da se kdo ne izgubi. Na Trgu bana Jelačića se začne ura zgodovine o mestu Zagrebu. Koliko podatkov, težko si je vse zapomniti. Pot nadaljujemo po ulici Ilica, znani po trgovinah. Vendar zanje ni časa. Kmalu se ustavimo pred vzpenjačo, ki je najkrajša na svetu. Vozi samo 55 sekund. Nekateri se odpeljemo z njo, drugi gredo po stopnicah na vrh. Tam stoji stolp, s katerega že 100 let na poldan opozarja top. Kmalu prispemo na Markov

Pred zagrebško katedralo

trg, ki je simbol mesta. S trga se odpravimo skozi Kamnita vrata, kjer je tudi svetišče svete Marije. Pot nas vodi mimo Krvavega mostu, ki ga zdaj ni več. V srednjem veku so se tam spopadali meščani zgornjega mesta in Kaptola. Potok Medveščak je zdaj speljan pod ulico proti Savi. Po obisku tržnice pridemo pred katedralo svete Marije. V njej je pokopan nadškof Alojzij Stepinac. Katedrala sprejme 5000 ljudi. V letu 1947 so na steno napisali zahvalo v glagolici. Po ogledu se napotimo v Udruugo UNUO. Ta ima dolgoletne izkušnje pri delu s turisti invalidi. Pričakali so nas s pecivom, kavo in čajem. Nato je vsak dobil svoj predpasnik in rokavice in začela se je priprava hrane. Moto: kar boš skuhal, to boš jedel. Naredili smo zlivanko s piščancem in zelenjavo, polento s skuto, za sladico pa zlivanko z rožičevim nadevom. Vse je odlično uspelo, torej smo dobri kuharji. Po kosilu smo še malo poklepetali, izpolnili anketo in se poslovili. Odpravili smo se proti avtobusu, se poslovili od vodnice Marjete – in že smo brzeli proti domu. Kar precej utrujeni in polni vtisov smo se v zgodnjih večernih urah vrnili v Novo mesto. Naj se na koncu zahvalim še Geni Močnik in Vladimirju Kastelcu za lepo organiziran izlet.

Se vidimo prihodnjič.

Metka Novakovič

Izlet ob dnevu žena in 40 mučenikov

Predzadnjo soboto v marcu je naše Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih organiziralo izlet ob dnevu žena in 40 mučenikov. S turistično agencijo smo se odpravili od Rogle do Pohorja.

Udeleženci izleta

Zjutraj nas je pot ponesla na Skomarje. Ogledali smo si Skomarsko hišo in obudili spomine na Jurija Vodovnika, po pokušnji suhih izdelkov lokalne kmetije pa nas je pot ponesla nazaj v dolino. Tam

smo se sprehodili po Slovenskih Konjicah, mestu cvetja in vina z vodenim ogledom starega mestnega jedra. Ob sprehodu skozi mesto smo slišali več različnih zgodb, med drugim tudi tisto o konjiškem zmaju in nastanku imena mesta. Videli smo lahko, kako se sodobnejši del mesta povezuje s srednjeveškim trškim jedrom, ki je bilo pred kratkim prenovljeno. Mimo mestne galerije, ki razstavlja zasebno umetniško zbirko slik številnih svetovno znanih avtorjev, smo se sprehodili do cerkve Sv. Jurija iz 13. stoletja. Sprehod smo nadaljevali ob mestnem parku, mimo dvorca Trebnik vse do čebelarstva in tam okušali dobrote čebel. Po okusnem kosilu na turistični kmetiji v Oplotnici smo si ogledali tudi čadramsko cerkev in središče Oplotnice. Pred odhodom domov je sledila še pokušina mlečnih izdelkov v lokalni kmetiji.

Jaša Gačnikar

Svetovno prvenstvo gluhih v alpskem smučanju

Med 12. in 18. marcem je na avstrijskem Koroškem, v smučarskem središču Innerkrems, potekalo drugo svetovno prvenstvo gluhih v alpskem smučanju. Slovenijo je uspešno zastopala Anja Drev. Osvojila je dve bronasti medalji, in sicer v smuku in superkombinaciji.

Na slavnostnem odprtju

Drevova je že kot mladinka dokazala, da je specialistka za hitre discipline. Na prejšnjem svetovnem prvenstvu je osvojila srebrno in bronasto medaljo v smuku in superveleslalomu. Na olimpijskih igrah v Hanti-Mansijsku v Rusiji pa je bila tretja v smuku. Letošnja sezona je bila za 19-letnico precej naporna, saj je zamenjala kar tri smučarske klube. Na tem prvenstvu sta jo spremljala trener Drago Drev in pomočnik trenerja Rok Tomažič. Prvenstvo, ki se ga je udeležilo trinajst držav, sta uradno odprla Kang Chen, podpredsednik Mednarodnega komiteja za šport gluhih, in Günther Duschet, predsednik avstrijske športne zveze gluhih.

Tekmovalci so se najprej odpravili na trening smuka. Proga s startom izpod 2128 metrov visoke gore

Grünleitennocka je bila izjemno zahtevna, predvsem pa hitra. Anja Drev je bila nad progo navdušena, saj obožuje hitrost.

Rok Tomažič, pomočnik trenerja, je pred začetkom prvenstva takole strnil, kaj pričakuje od svoje tekmovalke: »Super je pripravljena, tako da mislim, da lahko pričakujemo medaljo.«

Smučarke je najprej čakala smukaška preizkušnja. Drevova je s 3. mestom Sloveniji prismočala prvo medaljo svetovnega prvenstva v alpskem smučanju v članski konkurenci. Zmagala je Rusinja Jelena Jakovišina, druga je bila Čehinja Tereza Kmochova. Drago Drev, Anjin trener, je bil s predstavo svoje varovanke zadovoljen: »Anja je bila za to tekmo primerno pripravljena, saj smo prejšnji teden imeli tu tekme Fis, tako da se je dobro počutila in je tekmo izpeljala po svojih zmožnostih ter s tretjim mestom dosegla zelo odličen rezultat.« Anja Drev je po tekmi povedala, da je zadovoljna z nastopom, saj je za dve sekundi še izboljšala čas s treninga: »Podlaga je bila odlična, hitro sem smučala, tako da je bilo na določenih odsekih prav nevarno. Uživala sem, ker obožujem hitrost. Dosegla sem tretje mesto, česar sem zelo vesela, čeprav vem, da sem zmožna rezultat tudi izboljšati.«

Anja Drev tretja v smuku

Preizkušnja v superveleslalomu je potekala na isti progi kot dan pred tem smuk. Zmago je slavila Rusinja Jelena Jakovišina. Anja Drev je bila peta, kar je pripisala napakam, ki jih je storila na progi: »Naredila sem kar veliko napak. Na začetku sem bila hitra, potem pa sem bila prepočasna, da bi dosegla stopničke. Ampak jutri je nov dan, nova tekma, imamo superkombinacijo in pričakujem, da bo tudi boljša in trša podlaga. Gremo na nove zmage!« Pomočnik trenerja Rok Tomažič nad postavitvijo

proge ni bil najbolj navdušen, saj ga je preveč spominjala na veleslalomsko: »Proga je zelo tehnično postavljena, zaprta, počasna. To se je Anji tudi poznalo, ker ima probleme s počasnejšimi in bolj zaprtimi postavitvami. Anji ta superveleslalom ni bil pisan na kožo.«

Tretji tekmovalni dan je naša šampionka spet postregla z vrhunskim nastopom v superkombinaciji. S četrtem mestom v slalomu in tretjim v superveleslalomu je zasedla odlično tretje mesto in tako osvojila še drugo bronasto kolajno na tem prvenstvu. Tretjič zapored je na najvišji stopnički stala Rusinja Jakovišina. Anja je po tekmi povedala, da so ji današnje razmere na smučišču zelo ustrezale: »Lahko rečem, da je bila tekma zelo zanimiva. Zjutraj so na srečo postavili meni primerno progo, naravnost hitra je bila in mislim, da sem prav zato danes dosegla 3. mesto.«

Anja Drev tretja v kombinaciji

V zaključnem delu prvenstva so se tekmovalke pomerile v obeh tehničnih disciplinah. Veleslalomsko tekma je minila v sončnem vremenu in pri precej visokih temperaturah, kar se je na progi poznalo predvsem v drugem teku. Tekmovalke so težje dosegale veliko hitrost. Anja Drev je bila po prvem teku peta, in čeprav je v drugem teku startala precej odločno in odvozila brez večjih napak, je bila vseeno prepočasna za stopničke. Zmage se je veselila Čehinja Tereza Knochova, druga je bila Rusinja Jelena Jakovišina, tretja pa domačinka Melissa Koeck.

Rok Tomažič, pomočnik trenerja, je bil s postavitvijo proge zadovoljen, malo manj pa z visokimi temperaturami, saj je bila snežna podlaga precej mehka: »Zjutraj je še šlo, popoldne pa se je to zelo poznalo na progi. O konkurenci pa je treba povedati, da je tekmovalk sicer manj kot med sliščimi, ampak je težko dobiti medaljo ali biti med prvih pet. Prvih šest deklet je zelo resnih, tekmujejo v

svetovnem pokalu. Čehinja je nastopila tudi na svetovnem prvenstvu sliščih v St. Moritzu.«

Zadnji tekmovalni dan ni bilo večjih sprememb v vrhu najboljših smučark. Najhitrejša je bila Čehinja Tereza Knochova, drugo mesto je osvojila Rusinja Jelena Jakovišina, tretje pa domačinka Melissa Koeck. Anja Drev je bila četrta. Tudi ta dan je tekma minila v sončnem vremenu, zgodnja ura starta pa je bila odlična, saj je bila snežna podlaga ustrezno trda. Trener Drev, ki je Anjo sicer spremljal le kratek čas v tej sezoni, vidi v njej še veliko potenciala. Zagotoviti pa ji je treba boljše razmere za trening: »Celega cikla treninga ne poznam, ker je v tej sezoni trenirala v treh različnih klubih. Mislim pa, da imata prva Rusinja in druga Čehinja optimalne razmere za trening, Anja pa ne,« še dodaja Drago Drev. Tudi tekmovalko menjava klubov dodatno obremenjuje: »Menjava klubov je precej moteča. Ko zamenjaš klub, zamenjaš okolje, trenerja, in vprašanje je, ali so trenerji v redu. Če niso, si v ozadju. Zato je to zapleteno.«

Anjina največja motivatorja in pokrovitelja sta njena mama in oče. Toda napredovanje v športu zahteva veliko denarja, to pa za starše pomeni čedalje večjo finančno obremenitev. Anjin oče skrbi tudi za pripravo njenih smuč. Njegova skrivnost pa se skriva v »zdravi kmečki pameti. Treba je poznati razmere na smučišču, imeti prave maže. Predvsem pa jih je treba pripravljati z ljubeznijo. Za smuk in super G sem jih ves teden pripravljala in smučke so bile zelo hitre, čeprav so stare. Novih si ne moremo privoščiti. Tekmovalne smučke samo za tekmo pripravljam do dve uri. Bolj ko diamant brusiš, težje je. Sami tega ne bomo več mogli. Že tri leta vse preostalo stoji, ker vse vlagamo v Anjo. Pride čas, ko se moraš odločiti, ali zmoraš ali ne. Sama ne zmoreva več. Že to svetovno prvenstvo je za našo družino velik finančni zalogaj. Da ne govorim še o najinem delu pri tem, ki ga jemljeva kot hobi, delo za otroka.«

Za Drevovo je bilo to svetovno prvenstvo vsekakor izjemno uspešno. 19-letnica je z dvema bronastima kolajnama ter s četrtem in dvema petima mestoma lahko več kot zadovoljna: »Čeprav lahko povem, da si kot smučar težko zadovoljen s sezono, ker si vedno želiš še več. Stremim še po višjih ciljih.« Časa za počitek pa ne bo imela veliko, saj jo kmalu čaka matura: »Letos sem v četrtem, zadnjem letniku gimnazije. Veliko sem manjkala. Ampak k sreči sem že septembra začela odpravljati izpite in po mojem mi bo uspelo. Ko pridem s SP, bom morala pritisniti na plin, se učiti na polno, da do 20. maja dobim vse ocene. Potem me čaka še matura,

tako da bo še kar pestro.» Simpatična Anja pa si želi svojo pot nadaljevati na Fakulteti za veterino, »tako da se bom morala zelo potruditi na maturi, ker so omejitve tam zelo visoke. Če mi uspe priti na veterino in v klubu ne bom imela urejenih razmer za treninge, ne bom več smučala. Če pa mi to ne uspe in bo v klubu vse urejeno ter bom tudi zdrava, bom pa gotovo še naprej smučala.«

Po Anjini vrnitvi v domovino je celotna odprava na novinarski konferenci izrazila veliko zadovoljstvo nad doseženimi rezultati naše edine slovenske

Sprejem Anje Drev pri županu MO Velenje

predstavnice na tem prvenstvu. Njen vrhunski uspeh dokazuje, da se šport invalidov čedalje hitreje razvija. Z izjemnimi dosežki športnikov pa se vse bolj kaže potreba po boljših razmerah za trening in po ustrezni finančni podpori. Športniki invalidi veliko pričakujejo od predloga novega Zakona o športu, ki naj bi še letos izenačil športnike invalide z neinvalidi: *»Ta zakon bo bistveno spremenil pogoje za naše športnike, saj bo izenačil vse športnike. To štejem kot največji uspeh svojega predsedovanja, ker se statusi športnikov – paraolimpijskih in uspehov gluhih na deaflympics – izenačujejo. S sprejemom novega zakona bodo te stvari poenotene,«* je o svojih pričakovanjih od novega zakona o športu razkril Damijan Lazar, predsednik ZSIS – POK.

Robert Žlajpah, predsednik Športne zveze gluhih Slovenije, je Anji čestital in izrazil veliko veselje, saj Anja s temi uspehi *»nadaljuje tradicijo osvojenih medalj nekdanjih gluhih smučarjev, Sama Petrača, Sabine Hmelina in Lojzke Meglič. To pomeni, da imamo smučarko, ki bo nadaljevala tradicijo gluhega smučanja.«*

**Mag. Tina Grošelj
Sabina Hmelina**

**ZVEZA DRUŠTEV GLUHIH
IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE**

Privoščite si oddih!

V HRIBIH
Apartmaji Kranjska Gora

V TOPLICAH
Apartmaji Moravske toplice

NA MORJU
Apartmaji Piran
Avtokamp Fiesa
Hotel Fiesa

Več informacij dobite na www.zveza-gns.si pod zavihkom rezervacije in predstavitev počitniških kapacitet, kjer svoj oddih lahko tudi rezervirate ali v društvih.

Državno prvenstvo gluhih v badmintonu

Peto državno prvenstvo gluhih v badmintonu je potekalo v Novi Gorici. Organizatorja tekmovanja, Društvo gluhih in naglušnih Severne Primorske in Športna zveza gluhih Slovenije, sta registrirala 14 tekmovalcev iz šestih lokalnih društev gluhih in naglušnih.

Prvenstvo je postreglo z velikim presenečenjem, saj je bil po dolgih letih odvzet prestol večkratnika državnima prvakoma, Mihi Jakofčiču, ki sicer letos ni tekmoval, in trikratni državni prvakinji Karmen Medved.

V ženskem finalu je domačinka Manca Peroci izkoristila prednost domačega terena in ugnala trikratno državno prvakinjo Karmen Medved (MDGN Slovenske Konjice). Boj je bil napet in borben, končal pa se je v korist Perocijeve, ki je z rezultatom 2 : 1 v nizih 21 : 15, 17 : 21, 21 : 15 slavila zmago

Dobitnice in dobitniki medalj

in postala nova državna prvakinja. Za tretje mesto sta se pomerili Celjanka Sabina Radovanovič in Kranjčanka Polona Kopina, dvoboj se je končal z 2 : 0 v nizih 21 : 16, 21 : 10 in tretjega mesta se je veselila Radovanovičeva.

V moškem finalu sta se pomerila Mariborčan Robert Debevec in Klemen Žnidar iz Ljubljane. V prvem nizu sta bila izenačena, s 26 : 24 ga je dobil Debevec. Prepričljivo boljši je bil nato še v drugem nizu (21 : 14) in osvojil naslov državnega prvaka. V bitki za tretje mesto sta se pomerila domačina Tomi Strel in Uroš Prinčič, slednji ga je premagal z 2 : 1 (14 : 21, 19 : 21, 19 : 21) in dobil bronasto medaljo.

Rezultati

Moški:

1. mesto Robert Debevec, DGN Podravja Maribor
2. mesto Klemen Žnidar, DGN Ljubljana
3. mesto Uroš Prinčič, DGN Severne Primorske

Ženske:

1. mesto Manca Peroci, DGN Severne Primorske
2. mesto Karmen Medved, MDGN občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče
3. mesto Sabina Radovanovič, DGN Celje

Vir:

- <http://www.zveza-gns.si>

Povzel: Adem Jahjefendić

Državno prvenstvo gluhih v bowlingu 2017 – posamezno in dvojice

Društvo gluhih in naglušnih Pomurja Murska Sobota je v sodelovanju s Športno zvezo gluhih Slovenije organiziralo državno prvenstvo gluhih v bowlingu v kategoriji posamezno in dvojice, ki je bilo v soboto, 11. marca, v Bowling centru Maximus na obrobju mesta Murska Sobota. Na to prvenstvo se je prijavilo 46 tekmovalk in tekmovalcev iz sedmih društev gluhih in naglušnih Slovenije, toda na dan

tekmovanja jih je bilo le 42, štirje so udeležbo odpovedali zaradi bolezni in neodločljivih delovnih obveznosti.

Tekmovanje je potekalo v dveh skupinah na desetih stezah za bowling, ker je bila dvanajsta steza v okvari, zato tudi enajsta steza ni bila v uporabi. Prva skupina, ki so jo sestavljale moške dvojice, se

je kmalu po začetku tekmovanja srečevala s tehničnimi motnjami podajalnega sistema na nekaterih stezah, zaradi katerih se potem na monitorjih niso prikazovale prave številke. Zaradi ponavljajočih se motenj in nenehnih intervencij osebja bowling centra je dvojica iz DGN Celje, ki je igrala na deveti in deseti stezi, obupala in po tretji igri odstopila od nadaljevanja tekmovanja. Prestale dvojice so imele nekaj težav na nekaterih stezah, a so odigrale vseh šest iger.

Podobne razmere so bile tudi v drugi skupini, a je bilo še znosno, vendar se je tekmovanje zavleklo do 17. ure, tri ure dlje, kot je bilo predvideno. Organizator ni imel vpliva na tehnične napake in jih v celoti tudi ni mogel preprečiti. Tekmovalke in tekmovalci so z igranjem v dvojicah dosegli rezultate, ki so potem veljali tudi za kategorijo posamezno. Po končanem tekmovanju so razglasili najboljše dvojice in posameznike:

Ženske – dvojice:

1. mesto: Valerija Škof, Sanja Debevec, DGN Podravja Maribor
2. mesto: Daša Peperko, Deja Peperko, DGN Celje

3. mesto: Teodora Strel, Manca Peroci, DGN Severne Primorske

Moški – dvojice:

1. mesto: Robert Debevec, Aleš Škof, DGN Podravja Maribor
2. mesto: Mladen Veršič, Franjo Halič, MDG Ljubljana
1. mesto: Janez Slatinšek, Ivan Vačovnik, DGN Ljubljana

Ženske – posamezno:

1. mesto: Sanja Debevec, DGN Podravja Maribor
2. mesto: Valerija Škof, DGN Podravja Maribor
3. mesto: Daša Peperko, DGN Celje

Moški – posamezno:

1. mesto: Aleš Škof, DGN Podravja Maribor
2. mesto: Branimir Srdan, MDG Ljubljana
3. mesto: Robert Rogel DGN Celje

Vir:

- <http://www.zveza-gns.si>

Povzel: Adem Jahjefendić

Državno prvenstvo gluhih v odbojki

Zadnji marčni konec tedna je v odličnem vzdušju in športnem tekmovalnem duhu potekalo državno prvenstvo gluhih v odbojki. V moški konkurenci je tekmovalo pet ekip, pri ženskah pa štiri, vsaka ekipa se je pomerila z vsako. Naslov državnih prvakov so osvojili igralci DGN Ljubljana, pri ženskah pa tekmovalke DGN Podravja Maribor.

Skupinska slika dobitnikov pokalov in medalj

Tekme so sodili sodniki iz Odbojarske zveze Slovenije. Minilo je brez poškodb, tekmovalci pa so se borili za vsako točko. Igralci DGN Ljubljana so bili

celotno prvenstvo odlično uigrani, tako podaje kot servisi so potekali po načrtih. V ženski konkurenci pa so po 25 letih na vseh tekmah končno zmagale tekmovalke DGN Podravja Maribor in slavile naslov državnih prvakinj.

Rezultati

Moški:

1. mesto DGN Ljubljana
2. mesto DGN Celje
3. mesto DGN Podravja Maribor

Ženske:

1. mesto DGN Podravja Maribor
2. mesto DGN Celje
3. mesto MDGN Velenje

Vir:

- <http://www.zveza-gns.si>

Povzel: Adem Jahjefendić

Državno prvenstvo gluhih v bowlingu trojic

Dvakratni naslov državnih prvakov v bowlingu trojic, v moški in ženski konkurenci, so osvojili člani DGN Celje.

Osem moških trojic in štiri ženske iz sedmih področnih društev gluhih in naglušnih iz vse Slovenije se je v soboto, 8. 4. 2017, pomerilo na državnem prvenstvu v bowlingu trojic.

Državni prvaki v moški konkurenci so postali Simon Špan, Robert Rogel in Aleš Peperko iz Društva gluhih in naglušnih Celje, potem ko so premagali Novogoričane. Ti so se razveselili srebrne medalje. Prav tako je bil izjemen boj za tretje mesto, pripadel pa je lanskoletnim državnim prvakom, ekipi iz Društva gluhih in naglušnih Podravja Maribor.

Tudi pri ženskah je šla zlata medalja v Celje. Trojicah v sestavi Daša Peperko, Deja Peperko in Florjana Švent si je že v začetku tekmovanja priigrala visoko prednost in članice ekipe je niso zapravile vse do konca zadnje tekme, ko so zaslužno slavile zmago. Srebrno kolajno je osvojila trojica DGN Severne Primorske. Tekmovalke so si drugo mesto priborile z le šestimi keglji prednosti pred lanskoletnimi državnimi prvakinjami iz DGN Podravja Maribor.

Rezultati

Moški:

1. mesto: DGN Celje (Simon Špan, Robert Rogel in Aleš Peperko) – 3243 podrtih kegljev
2. mesto: DGN Severne Primorske (Tomi Strel, Vladan Vukajlovič in Saša Lukič) – 3122 podrtih kegljev
3. mesto: DGN Podravja Maribor (Aleš Škof, Bredrija Črešnik in Shkelzen Dacaj) – 3022 podrtih kegljev

Ženske:

1. mesto: DGN Celje (Daša Peperko, Deja Peperko in Florjana Švent) – 2668 podrtih kegljev
2. mesto: DGN Severne Primorske (Teodora Strel, Manca Peroci in Sonja Trampuž) – 2533 podrtih kegljev
3. mesto: DGN Podravja Maribor (Valerija Škof, Sanja Debevec in Suzana Muster) – 2527 podrtih kegljev

Vir:

- <http://www.zveza-gns.si>

Povzel: Adem Jahjefendić

Dobitnice in dobitniki medalj

Depresija lahko prizadene vsakega

Pozornost ob letošnjem svetovnem dnevu zdravja, ki ga praznujemo 7. aprila, usmerjamo v prepoznavanje, obravnavo in obvladovanje depresije v vseh življenjskih obdobjih. Depresija ni značajska šibkost ali pomanjkljivost, je bolezen, ki lahko prizadene vsakogar – otroke, mladostnike, odrasle, ženske med nosečnostjo ali po porodu, starejše ... Mnogokrat je ne prepoznamo in posamezniki ne poiščejo ustrezne pomoči. Tudi zato nas letošnje geslo Svetovne zdravstvene organizacije ob svetovnem dnevu zdravja opogumlja: Spregovorimo o depresiji.

Po podatkih Nacionalnega inštituta za javno zdravje se je v Sloveniji v obdobju 2008–2015 število prvih obiskov pri zdravniku z diagnozo depresije znižalo, obenem pa se je v istem obdobju število obiskov z diagnozo reakcije na hud stres precej zvišalo. V zadnjih letih je v Sloveniji v porastu tudi število predpisanih antidepresivov (zdravil za zdravljenje depresije in nekaterih drugih bolezni).

O depresiji je pomembno govoriti vsaj zaradi naslednjih dejstev:

- Depresija ni naravni del življenja in ni naravni del staranja.
- Depresija je pogosta duševna motnja – vsak šesti posameznik naj bi nekoč v življenju zbolel za depresijo.
- Depresija močno poslabša kakovost življenja in je med najpomembnejšimi dejavniki tveganja za samomor.
- Depresija je pomembno povezana s (kroničnimi) telesnimi boleznimi – ovira njihovo zdravljenje in včasih pripomore tudi k njihovemu nastanku.
- Depresija pogosto ostane neprepoznana in nezdravljena – skoraj polovica posameznikov z depresijo nikoli ne poišče pomoči.

Zato je pomembno, da depresijo pravočasno odkrijemo in zdravimo, saj je ob zgodnji prepoznavi zdravljenje zelo učinkovito.

Zakaj se depresija pojavi

Depresija je bolezen in ne pomenje šibkosti posameznika. Možni vzroki za njen pojav so različni in se med seboj pogosto povezujejo. Pogosto govorimo o tem, da na razvoj in potek depresije vplivajo tri skupine dejavnikov:

1. V prvi skupini so tisti dejavniki, ki povečujejo posameznikovo ranljivost oz. dovzetnost, da se depresija sploh lahko pojavi. Ti dejavniki so navadno prisotni že zelo zgodaj – lahko od rojstva (npr. dedna obremenjenost, telesne bolezni in oviranosti) ali iz otroškega obdobja (npr. težke in travmatične izkušnje iz otroštva).
2. V drugo skupino dejavnikov se uvrščajo dejavniki, ki depresijo sprožijo. Sprožilci depresije so lahko:
 - stresni dogodki in izgube (npr. izguba svojca ali prijatelja, upokožitev);
 - težke življenjske okoliščine (npr. pomanjkanje denarja, invalidnost, osamljenost);
 - nekatere telesne bolezni;
 - nekatere vrste zdravil.

Pomembno je, da se zavedamo, da se vpliv dejavnikov povezuje in razlikuje glede na posameznika. Primer: Stresni dogodek bo za nekoga, ki ni dovzeten za razvoj depresije, sicer hud pretres, a ne bo sprožil depresije (bo pa morda vplival na telesno počutje ali razvoj kakšne druge bolezni). Pri kom drugem, ki je bolj ranljiv in dovzeten za pojav depresije, pa bo isti stresni dogodek lahko odločilno vplival na začetek depresije.

3. V tretji skupini so dejavniki, ki depresijo vzdržujejo in posameznika ovirajo pri njegovem sprejemanju z njo. To so lahko dejavniki iz skupin 1 in 2, ki vztrajajo še naprej, lahko pa se zaradi

depresije pojavijo nove težave, ki ovirajo zdravljenje (npr. umikanje v samoto, pomanjkanje motivacije za zdravljenje).

Včasih je pri posamezniku težko odkriti (vse) dejavnike, ki so prispevali k razvoju depresije, je pa bistveno, da depresijo prepoznamo, saj jo le tako lahko tudi zdravimo.

Depresija je bolezen, za katero sta značilni dolgotrajna žalost in izguba zanimanja za dejavnosti, v katerih običajno uživamo, ob tem pa je ovirano tudi naše vsakodnevno delovanje, ko s težavo poskrbimo za vsakdanja opravila. Takšne težave trajajo vsaj dva tedna. Osebe z depresijo se običajno srečujejo tudi z izgubo energije, spremembo teka in spanja, tesnobo, zmanjšano zmožnostjo koncentracije, neodločnostjo, nemirom, občutkom nevrednosti, krivdo, brezupom, mislimi na samo-poškodovanje ali samomor. *»Depresija je pogosta motnja razpoloženja, ki pa jo lahko zdravimo. Nastane zaradi najrazličnejših razlogov in je posledica prepleta dednosti, zgodnjih izkušenj in okolja. Depresijo je pomembno kar najhitreje prepoznati, ustrezno zdraviti in preprečevati poslabšanja ter ponovitve,«* poudarja red. prof. dr. Mojca Zvezdana Dernovšek, specialistka psihiatrije, predavateljica na Medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani in strokovnjakinja iz Vzgojnega zavoda Planina. *»Depresijo je težko prepoznati, saj se pogosto zavije v telesne simptome bolečin, nelagodja, utrujenosti. Veliko oseb z depresijo poroča, da so tako sami kot tudi njihov zdravnik na začetku sumili na druge bolezni. Posameznik je lahko ujet v sklop simptomov depresije, ki se med seboj prepletajo, prekrivajo in krepijo: simptomi depresije v mislih, telesni simptomi depresije, simptomi, ki se kažejo v spremenjenem vedenju in simptomi, ki se kažejo v spremenjenem čustvovanju,«* pojasnjuje dr. Dernovškova. Depresijo zdravimo s psihoterapijo (z različnimi pristopi), zdravili (antidepresivi) ali kombinacijo zdravil in psihoterapije. *»V psihoterapiji se osredotočamo predvsem na spreminjanje tistih osebnostnih in življenjskih prepričanj, ki narekujejo posameznikov način življenja in vplivajo na kakovost medosebnih odnosov. V obravnavi depresije so primerni psihoterapevtski pristopi, ki vključujejo opredelitev terapevtskih ciljev in na razumljiv način osvetlijo psihološko ozadje depresivne motnje. Depresija je pogosto povezana z nekaterimi čezmerno izraženimi osebnostnimi lastnostmi, kot so pretirana zahtevnost do sebe, storilnostna naravnost, ustrežljivost v medosebnih odnosih, pretirana samokritika in drugo. Vse to so pomembne teme, ki jih naslavljamo v psihoterapevtskem procesu. Ob tem pa spreminjamo tudi vzdrževalne dejavnike*

depresije, kot sta na primer umik iz socialnega okolja ali pretirano, neproduktivno premlevanje o možnih razlogih za depresijo,« meni o vlogi psihoterapije kot pomembnem delu strokovne obravnave depresije Aleksandra Meško, specialistka klinične psihologije in psihoterapevka, iz Centra za psihološko svetovanje Persona. Pri zdravljenju depresije imajo pomembno mesto dejavnosti, ki so za posameznika spodbudne in prijetne (potrebno je vztrajanje pri različnih dejavnostih, četudi nam trenutno morda ni do tega). Koristne dejavnosti so na primer hoja, kolesarjenje, tek in plavanje. *»Zlasti za hojo je znano, da 12.000 korakov dnevno lahko pri blagi ali zmerni depresiji nadomesti jemanje zdravil,«* pojasnjuje psihiatrinja Mojca Z. Dernovšek.

Podatki o iskanju zdravniške pomoči zaradi depresije in reakcije na hud stres

V raziskavah, tudi domačih, strokovnjaki ugotavljajo, da se le okoli polovica oseb, ki jih težave v duševnem zdravju ovirajo v njihovem vsakodnevnem življenju, obrne po strokovno pomoč. Med vsemi duševnimi motnjami odrasli najpogosteje obiščejo osebnega zdravnika zaradi depresije, anksioznosti ali reakcije na hud stres. *»Po podatkih iz mednarodne raziskave PREDICT-D, v katero je bila vključena tudi Slovenija, se depresija pojavlja pri okoli 14 odstotkih odraslih pacientov, ki se zdravijo pri družinskem zdravniku. V obdobju 2008–2015 se je po podatkih zunajbolnišnične statistike število prvih obiskov pri odraslih, starejših od 20 let, z ugotovljeno diagnozo 'depresivna epizoda' znižalo v povprečju za 34 odstotkov, in sicer v vseh starostnih skupinah; pri mladostnikih, starih od 15 do 19 let, pa je število ostalo na približno isti ravni. V primerljivem obdobju se je število obiskov z diagnozo 'reakcija na hud stres in prilagoditvena motnja' pri mladostnikih in odraslih povečalo v povprečju za 47 odstotkov. V obdobju 2008–2015 se je za 18 odstotkov znižala tudi stopnja hospitalizacij odraslih (starih 20 let in več) zaradi depresije. Število izdanih receptov za antidepresive (zdravila za zdravljenje depresije in nekaterih drugih bolezni) se je v tem*

obdobju povečalo za 28 odstotkov,« podatke, značilne za Slovenijo v obdobju osmih let, pojasnjuje Nuša Konec Juričič, specialistka socialne medicine in javnega zdravja, z Nacionalnega inštituta za javno zdravje. *»Nezdravljena depresija je eden od dejavnikov tveganja za samomorilno vedenje, ki je v Sloveniji velik javnozdravstveni problem. Zato je tako prepoznavi kot obravnavi depresije pa tudi samomorilnemu vedenju treba namenjati stalno pozornost. Stopnja samomora je v Sloveniji visoka; najvišja je med osebami, starejšimi od 65 let. V obdobju med letoma 2000 in 2008 se je stopnja samomora znižala za kar 32 odstotkov, med letoma 2008 in 2015 pa ostaja bolj ali manj nespremenjena. Pomembno je, da posameznik, ki se znajde v duševni stiski, o svojih mislih, čustvih in potrebah tudi na glas odkrito spregovori s človekom, ki mu zaupa. To je lahko sorodnik, prijatelj, sodelavec, zdravnik, psihoterapevt, psiholog, socialni delavec. Obenem pa bodimo v medosebnih odnosih pozorni in odprti za ljudi, s katerimi bivamo in se z njimi srečujemo – če vidimo, da je nekdo v stiski, se z njim o tem pogovorimo in mu pokažimo, da nam je mar,«* še dodaja Nuša Konec Juričič.

Kampanja Svetovne zdravstvene organizacije: da bi čim več ljudi z depresijo poiskalo in prejelo pomoč

Letošnji svetovni dan zdravja je usmerjen v oza-veščanje o depresiji in ga Svetovna zdravstvena organizacija (SZO) zaznamuje s sloganom *Spregovorimo o depresiji*. S kampanjo, ki se je začela 10. oktobra 2016, želi doseči, da bi čim več ljudi z depresijo poiskalo in tudi prejelo ustrezno pomoč. Številni ljudje ne poiščejo pomoči zaradi stigme. K destigmatizaciji depresije pripomore tudi odprt pogovor – o depresiji lahko govorimo v družini, s prijatelji, zdravstvenimi strokovnjaki, v šolah, na delovnem mestu, zasebno in javno, tudi na socialnih omrežjih. V sklopu kampanje bodo tudi v Sloveniji v teh dneh in naslednjih mesecih krožili informativni letaki SZO o depresiji, namenjeni splošni javnosti, starejšim, nosečnicam in ženskam po porodu, mladim odraslim in svojcem oseb z depresijo. Na svetovni dan zdravja, 7. aprila 2017, bo

v Celju, v Narodnem domu, nacionalno strokovno srečanje pod naslovom *Depresija skozi življenjska obdobja – prepoznavanja, obravnava in obvladovanje*, ki ga organizirata Nacionalni inštitut za javno zdravje in Mestna občina Celje. V Celju ta dan pričakujejo več kot 200 strokovnjakov iz različnih sektorjev in iz vseh slovenskih regij.

Psihoedukativne delavnice v podporo osebam z depresijo in mreža svetovalnic za pomoč v stiski

Na področju varovanja duševnega zdravja odraslih so na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje v letih 2014 in 2015 pripravili program delavnic v podporo osebam, ki se spopadajo z depresijo, anksioznostjo in stresom, ter njihovim svojcem. V praksi zdravstvenovzgojnih centrov vseh zdravstvenih domov so na voljo tako imenovane psihoedukativne delavnice, ki jih vodijo diplomirane medicinske sestre in psihologi. Udeležencem pomagajo pri razumevanju njihove bolezni in težav, ponudijo jim priložnost izmenjave izkušenj ter učenja preprostih tehnik za lažje spoprijemanje z življenjskimi zahtevami in okoliščinami. Od leta 2014 do konca leta 2016 je bilo izvedenih 422 delavnic, ki se jih je udeležilo 3200 oseb. *»Večina udeležencev je z delavnicami izredno zadovoljnih, predvsem zato, ker se v njih čutijo razumljene in sprejete. Navdušeni so nad različnimi miselnimi vajami in tehnikami sproščanja, še posebno ko začutijo, da zares vplivajo na spremembo njihovega počutja in doživljanja. Nekateri se udeležijo vseh treh delavnic in tako okrepijo pridobljena znanja in veščine,«* opisuje ugodne odzive v programu Nuša Konec Juričič.

Pomemben vir pomoči je tudi mreža desetih svetovalnic za pomoč v čustveni stiski, ki deluje pod okriljem Centra za psihološko svetovanje Posvet (pri vzpostavljanju mreže svetovalnic je partnersko sodeloval tudi Nacionalni inštitut za javno zdravje v projektu MOČ Norveškega finančnega mehanizma v letih 2015 in 2016). V svetovalnicah v Ljubljani, Kranju, Celju, Slovenj Gradcu, Murski Soboti, Sevnici, Laškem, Novi Gorici, Postojni in Kopru je v letu 2016 poiskalo individualno svetovalno pomoč več kot 1000 ljudi. Svetovalnice so pomembno dopolnilo preostalim virom pomoči, saj so za ljudi lažje dostopne – brez napotnice in dolgih čakalnih dob. Za več kot 40 odstotkov klientov pomenijo prvi vir pomoči, ki jim ga je uspelo uporabiti pri reševanju svojih težav.

Vir:

- <http://varnastarost.si>

Povzel: Adem Jahjefendić

Kulturni projekti Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije v letu 2017

Premiera celovečerne gledališke igre

25. april 2017, BTC SiTi Teater Ljubljana, gledališka skupina ZDGNS Tihe stopinje

Foto natečaj

20. maj 2017, Nova Gorica, izvajalec DGN Severne Primorske Nova Gorica

Gledališki nastop gluhega španskega performerja Javiera Guisada Martina »El Chavik«

8. junij 2017, BTC SiTi Teater Ljubljana

Likovna kolonija gluhih

od 2. do 4. junija 2017, Stara Ljubljana, izvajalec MDG Ljubljana

Gledališka delavnica gluhih

od 9. do 11. junija 2017, Kranjska Gora, izvajalec ZDGNS z gostom iz Španije

Filmska delavnica gluhih

od 29. septembra do 1. oktobra 2017, Kranjska Gora, izvajalec ZDGNS

Gledališki festival gluhih

20. oktober 2017, Ptuj, izvajalec DGN Podravja Maribor z podružnico Ptuj

Filmski festival gluhih

11. ali 18. november 2017, KSEVT Vitanje, izvajalec MDGN Slovenske Konjice

